

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı

21 Mayıs 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutladığına, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan'ın helikopterlerinin düşmesi sonucu hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle İran Hükûmetine, Parlamentosuna ve halkına başsağlığı dilediğine, düşen helikopterin enkazının Akıncı tipi İHA'larla bulunmasına, ülkemizin çevresindeki ülkelerde yaşanan krizlere, Gazze'de yaşananlara, Komisyonun ülke ziyaretlerine ve kabullerine, Fransa Parlamentosunun Türkiye'nin Asuri-Keldani toplumuna yönelik soykırım gerçekleştirdiğini iddia eden kararını kınadıklarına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyon çalışmalarının hızlandırılacağına, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu Başkanlığına seçilen İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ü kutladığına, Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin Komisyon üyeliğinden istifasına, Komisyonun bugünkü gündemine ve uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Dışişleri Teşkilatını

Güçlendirme Vakfıyla ilgili olarak Dışışleri Bakan Yardımcısının Komisyonu bilgilendirebileceğine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyon üyelerinden gelen talep üzerine askerî eğitim iş birliği ve askerî çerçeve anlaşmalarının içeriğine yönelik olarak ilgili kurum temsilcisinin bilgi verebileceğine ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın (2/2160) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Dışışleri Komisyonuna asli ve tali komisyon olarak havale edilen kanun tekliflerinin web sitesinde yayınlandığına ve katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1631)

2. - İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1633)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1635)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1637)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1653)

6. - İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1625)

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Hususları Konusunda Ortak İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2103)

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1627)

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumi Anlaşmasına Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasına Dair 29/8/1961 Tarihli ve 358 Sayılı Kanuna Ek Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1733)

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının Kuruluş Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin 259 ve 260 Sayılı Guvernörler Kurulu Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2018)

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2160)

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1611), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

13.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/10)

14.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1991) (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

15.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1992)) (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

16.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646)) (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla ilgili yasa teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesine ilişkin açıklaması

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay'ın, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfına ilişkin açıklaması

3.- Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın, Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın askerî eğitim iş birliği ve askerî çerçeve anlaşmalarının içeriğinin izah edilmesine yönelik olarak yaptığı konuşmasına ilişkin açıklaması

4.- Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in (2/1627) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- KARARLAR

1.- Görüşülmekte olan (2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin oylamanın izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi ilişkin karar

2.- Görüşülmekte olan (2/1991) ve (2/1992) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesine ilişkin karar

3.- Görüşülmekte olan (2/1991), (2/1992) ve (2/1646) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesine ilişkin karar

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

6'ncı Toplantı

21 Mayıs 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu saat 15.21'de açıldı.

Komisyon Başkanı Fuat Oktay,

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutladığına, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve Dışışleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan'ın helikopterlerinin düşmesi sonucu hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle İran Hükümetine, Parlamentosuna ve halkına başsağığı dilediğine, düşen helikopterin enkazının Akıncı tipi İHA'larla bulunmasına, ülkemizin çevresindeki ülkelerde yaşanan krizlere, Gazze'de yaşananlara, Komisyonun ülke ziyaretlerine ve kabullerine, Fransa Parlamentosunun Türkiye'nin Asuri-Keldani toplumuna yönelik soykırım gerçekleştirdiğini iddia eden kararını kınadıklarına,

Komisyon çalışmalarının hızlandırılacağına, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu Başkanlığına seçilen İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ü kutladığına, Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin Komisyon üyeliğinden istifasına, Komisyonun bugünkü gündemine ve uygun bulma kanun tekliflerinin görüşölme usulüne,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla ilgili olarak Dışışleri Bakan Yardımcısının Komisyonu bilgilendirebileceğine,

Komisyon üyelerinden gelen talep üzerine askerî eğitim iş birliğı ve askerî çerçeve anlaşmalarının içeriğine yönelik olarak ilgili kurum temsilcisinin bilgi verebileceğine,

İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın (2/2160) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Milli Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Dışışleri Komisyonuna asli ve tali komisyon olarak havale edilen kanun tekliflerinin web sitesinde yayınlandığına ve katılımcılara teşekkür ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşölmediğinden kadük kalan,

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1631),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1633),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1635),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1637),

İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1653),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1625),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/10),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik Hususları Konusunda Ortak İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2103),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1627),

Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumî Anlaşmasına Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasına Dair 29/8/1961 Tarihli ve 358 Sayılı Kanuna Ek Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1733),

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının Kuruluş Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin 259 ve 260 Sayılı Güvernörler Kurulu Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2018),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ukrayna Hükûmeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2160),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un ,

Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1611) (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesi oylanarak kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan,

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1991), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1992) (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Görüşmelerine başlanarak, oylaması alınan karar gereğince izleyen toplantıda yapılmak üzere, Ertelendi.

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer,

Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla ilgili yasa teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesine,

Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfına;

Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz,

Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın askerî eğitim iş birliği ve askerî çerçeve anlaşmalarının içeriğinin izah edilmesine yönelik olarak yaptığı konuşmasına,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in (2/1627) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Görüşülmekte olan (2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin oylamanın izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi,

Görüşülmekte olan (2/1991) ve (2/1992) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi,

Görüşülmekte olan (2/1991), (2/1992) ve (2/1646) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi,

Hususı kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.47’de toplantıya son verildi.

21 Mayıs 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.21

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dışışleri Komisyonumuzun değerli üyeleri, Dışışleri Bakan Yardımcımız, kamu kurumlarımızın saygıdeğer temsilcileri, değerli basın mensupları; Dışışleri Komisyonunun 28’inci Yasama Dönemi 8’inci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay’ın, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nı kutladığına, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve Dışışleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan’ın helikopterlerinin düşmesi sonucu hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle İran Hükûmetine, Parlamentosuna ve halkına başsağlığı dilediğine, düşen helikopterin enkazının Akıncı tipi İHA’larla bulunmasına, ülkemizin çevresindeki ülkelerde yaşanan krizlere, Gazze’de yaşananlara, Komisyonun ülke ziyaretlerine ve kabullerine, Fransa Parlamentosunun Türkiye’nin Asuri-Keldani toplumuna yönelik soykırım gerçekleştirdiğini iddia eden kararını kınadıklarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben müsaadenizle, her zaman olduğu gibi birkaç şey söyleyerek açılış konuşmasıyla başlamak isterim.

Öncelikle 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’mızı kutlayarak başlamak istiyorum. Bu vesileyle, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere 19 Mayıs 1919’da başlayan Kurtuluş Savaşı’mızın tüm kahramanlarını ve tüm şehitlerimizi saygıyla, minnetle anıyorum.

Değerli katılımcılar, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve Dışışleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan’ın içinde bulundukları helikopterin düşmesi sonucu hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle İran Hükûmetine, Parlamentosuna, halkına ve hayatını kaybedenlerin yakınlarına şahsım ve Komisyonumuz adına, Meclisimiz adına bir kez daha başsağlığı dileklerini sunuyorum.

Enkazın yeri İran makamlarının da talebiyle hızla görevlendirilen Akıncı tipi İHA’mız tarafından tespit edilmiştir. Kısa sürede harekete geçilerek sınırlarımızın ötesinde başarıyla icra edilen bu görev, ülkemizin, Silahlı Kuvvetlerimizin ve savunma sanayimizin ulaştığı gurur veren seviyeyi ortaya koymaktadır. Bu vesileyle, söz konusu görevde emeği geçenlere, Silahlı Kuvvetlerimizin bu imkân ve kabiliyetlere sahip olmasını mümkün kılan sivil, asker tüm yetkililere şükranlarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, çevremizdeki krizler ne yazık ki aynı hızda ve şiddette yaşanmaya devam etmekte. Rusya-Ukrayna Savaşı yine şiddetlenmeye başlamıştır. Suriye’deki olası gelişmeler ve buradan ülkemize yönelik terör tehdidi daima hazır olmamızı gerektirmekte. Azerbaycan ile Ermenistan arasında kalıcı barış anlaşması hâlâ imzalanmamış durumda. Bazı bölge dışı ülkelerin âdeti bunu ve Kafkaslara barış gelmesini engellemeye yönelik bir tutum izlediğini maalesef görüyoruz. AB’yle ilişkilerimizdeki tıkanıklıkla AB’nin her açılım ve adım için şartlar dayatması nedeniyle yine maalesef son derece

sınırlı şekilde ilerlemektedir. Gazze’de yaşanan insanlık dışı durum ise maalesef şiddetlenerek devam etmekte, İsrail’in katliamlarına yönelik her eleştiri “antisemitizm” olarak susturulmaya çalışılmakta. Bu şekilde sorunun asıl kökeni olan İsrail’in on yıllardır Birleşmiş Milletler kararları hilafına süren saldırganlığı ve yayılmacılığı unutturulmaya çalışılmakta.

Türkiye olarak kimden gelirse gelsin sivilere yönelik her türlü şiddetin karşısında olduğumuzu, kalıcı barış ve istikrarın ise ancak BM kararları çerçevesinde iki devletli bir çözümün derhâl uygulanmasıyla mümkün olacağını savunduk, savunmaya da devam edeceğiz. Aslında ben şunu da memnuniyetle ifade etmek isterim: Bizim Dışışleri Komisyonu olarak da ziyaret ettiğimiz hemen hemen her yerde de yine BM kararları çerçevesinde iki devletli çözüm konusunda bir mutabakat söz konusu oluyor İsrail tarafını savunanlar da dâhil olmak üzere aslında. Bu yıl Washington’da düzenlenecek NATO Zirvesi’nde ittifak içi dayanışmayı artıracak ve savunmanın bölünmezliği ilkesine bağlılığını gösterecek sağlam bir duruş sergilenmesine önem veriyoruz. Vilnius’ta terörle mücadele ve müttefikler arasındaki savunma sanayisi yaptırımlarının kaldırılması ve terörle mücadelede iş birliği yapılması konularında varılan mutabakatın aksamadan uygulanması önemlidir. Bu hususları takip etmek üzere hem NATO Parlamenter Asamblesi vasıtasıyla hem de NATO müttefiklerimiz parlamentolarının ilgili komisyonlarıyla ikili zeminde temaslarda bulunmak önümüzdeki dönemdeki hedeflerimiz arasında. Bu hassas ortamda Hükümetimizin dış politika alanındaki çalışmalarının parlamenter diplomasi yoluyla desteklenmesi son derece önemli.

Komisyon toplantılarımıza yerel seçimler dolayısıyla belirli bir süre ara vermek zorunda kalmış olsak da Komisyonumuzun kabul ve ziyaretlerine devam ettik. Son toplantımızdan bu yana, ziyaret ettiğimiz Birleşik Krallık’ta Avam Kamarası Başkanı başta olmak üzere, parlamento üyeleriyle ve Gölge Avrupa ve Kuzey Amerika Bakanıyla görüşmelerimiz oldu yine Dışışleri Komisyonunda tabii ki. Cezayir’de Cumhurbaşkanı, Dışışleri, Ticaret ve Enerji Bakanları, Senato ve Temsilciler Meclisi Başkanları, Dışışleri Komisyonu ve Türkiye Dostluk Grubuyla görüşmelerimiz oldu. ABD ziyaretimizde Temsilciler Meclisi Dışışleri Komisyonu Başkanı ve Demokrat Kıdemli Üyesi, Senato Dışışleri Komisyonu Cumhuriyetçi Kıdemli Üyesi ve önümüzdeki dönemde komite başkanlığını alması beklenen Demokrat Üye dâhil toplam 16 kongre üyesiyle görüşmelerimiz oldu. CSIS’te ve yine ayrıca SETA’nın ev sahipliğinde, Hudson Institute, Baltimore Council, Foreign Relations, Wilson Center, Atlantic Council başta olmak üzere çeşitli düşünce kuruluşlarından kıdemli uzmanlarla da yine bir araya geldik. Tüm bu görüşmelerimizde de yine tabii ki ilgili büyükelçimiz -hem Washington Büyükelçimiz hem de Komisyonumuzdaki görevli, Dışışleri Bakanlığımızca görevli yine büyükelçilerimiz- ve ilgili arkadaşlarımız da heyetimizde oldular. Son olarak, Danimarka’da da Dışışleri Komisyonu ile yine verimli bir görüşme gerçekleştirdik.

Tüm ziyaretlerimizde ülkemizin tezlerini muhataplarımıza aktardık. Parlamenter ilişkilerimizin ilerletilmesi ve Dışışleri Komisyonlarımız arasında düzenli ve yapılandırılmış bir ilişkinin geliştirilmesi önerimizi ilettik. Bu önerimiz fikren ayrıştığımız muhataplarımızı da dâhil, aslında son derece olumlu karşılandı. Dolayısıyla, bunu önümüzdeki dönemde de güçlü bir şekilde hayata geçirmek için çalışmalarımız devam ediyor. Bu dönemde yine ayrıca Bakü’de Türk Devletleri Teşkilatı Parlamentoları Dışışleri Komisyonu Başkanlarıyla bunun ilk toplantısına katıldık. Önerimiz çerçevesinde sürecin daha kurumsal bir nitelik kazanmasını sağlamak için sonbahar aylarında ülkemizde bir toplantı yapılmasına karar verdik. Aynı dönem içerisinde Kosova Parlamentosu Dışışleri Komisyonunu, Libya Meclisi Türkiye Dostluk Grubunu, KKTC Cumhuriyet Meclisi İdari Kamu ve Sağlık İşleri Komitesini, AB’nin Rusya’ya Yönelik Yaptırımlarının Uygulanması Özel Temsilcisini, Küba Başbakan Yardımcısını ve

Fildişi Sahili Dostluk Grubunu ağırladık. ABD'nin Ankara Büyükelçisini kabul ettik. Ayrıca, Marmara Grubu Vakfınca düzenlenen 27'nci Avrasya Ekonomi Zirvesi'ne ve Antalya Diploması Forumu'na katıldık.

Öte yandan, bu dönemde Fransa Parlamentosunda, malum çevrelerin ön almasıyla Türkiye'nin Asuri-Keldani toplumuna yönelik soykırım gerçekleştirdiğini iddia eden akıl dışı karara ağır tepkimizi de iletmek üzere yine Dışişleri Komisyonu Başkanı olarak da Fransa Parlamentosunun Dışişleri Komisyonu Başkanına bir mektup gönderdik. Bu vesileyle, tarihi gerçekleri siyasi çıkarlar için çarpıtan bu mesnetsiz ve ahlaksız kararı bir kez daha şiddetle kınıyorum.

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyon çalışmalarının hızlandırılacağına, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Altı Komisyonu Başkanlığına seçilen İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ü kulladığına, Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin Komisyon üyeliğinden istifasına, Komisyonun bugünkü gündemine ve uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Değerli katılımcılar, malumunuz, hemen her hafta Komisyonumuzun gündemine yenileri eklenen kanun tekliflerine ilişkin sürecin uzaması, Hükûmetimizce imzalanan anlaşmaların uygulamaya geçirilmesini geciktirmekte; bu da siyasi, ekonomik ve güvenlik bakımından ülkemiz ve vatandaşlarımız için çeşitli kayıplar ve mahzurlar oluşturabilmektedir. Bu anlaşmaların Komisyonumuzda ve ardından Genel Kurulda da yine hızla onaylanması konusunda da hep birlikte gayret göstermemiz gerekmektedir.

Hâlihazırda Komisyonumuza havale edilmiş bulunan uygun bulma kanun teklifi sayısı 86'dır, bunlardan 16'sını bugün ele alacağız. Komisyonumuzda 28'inci Yasama Döneminde onaylanarak Genel Kurula sevk edilen kanun teklifi sayısı ise 85'tir ancak bugüne kadar bunlardan sadece 43'ü Genel Kurulda oylanarak kanunlaşmış bulunmakta, 42 kanun teklifi ise Genel Kurul gündeminde beklemektedir. Yine, Dışişleri Bakanlığından bilgilendirildiğimize göre de önümüzde anladığımız kadarıyla çok yoğun sayıda anlaşmaların Komisyonumuza geleceğini, belki yüzlerce diyebileceğimiz anlaşmaların yolda olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, belki Komisyon çalışmalarımıza bu anlamda biraz daha hız kazandırabiliriz. Benim ricam da şöyle olacak: Tüm grup temsilcilerimizden kendi gruplarıyla da -önceden de konuşmuştuk bunu- istişare ederek, ben de yine hem Meclis yönetimiyle hem de Grup Başkanlarıyla da görüşerek, belki, Genel Kurulda görüşülen kanunların daha hızlı geçmesini aynı kategoride gruplandırılarak daha süratle geçmesini sağlamakta fayda var diye düşünüyorum.

Ben, tekrar toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum ve gündemimize geçiyorum.

Bugün ele alacağımız gündem maddeleri 16 Mayıs 2024 Perşembe günü taraflarınıza dağıtılmış, ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi uzantılı e-posta adreslerinize de gönderilmiştir.

Bilindiği üzere, Dışişleri Komisyonu bünyesinde Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Altı Komisyonu kurulmasına yönelik önerge, Komisyonumuzun 26 Aralık 2023 tarihli toplantısında kabul edilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından, 8 Ocak 2024 tarih ve 16 sayılı Kararı'yla Komisyonumuz bünyesinde alt komisyon kurulması uygun görülmüştür. Alt komisyonun seçim gündemli ilk toplantısı 29 Şubat 2024 tarihinde yapılmış ve İstanbul Milletvekili Sayın Seda Gören Bölük Alt Komisyon Başkanlığına seçilmiştir. Komisyonumuz adına kendilerini kutluyor ve yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Yine, ikinci bir husus da Komisyonumuzun İYİ Parti Grubundan üyesi olan Adana Milletvekili Sayın Bilal Bilici Dışişleri Komisyonu üyeliğinden istifa etmiştir. Sayın Bilici'ye Komisyon çalışmalarına verdiği katkılar için teşekkür eder, bundan sonraki çalışmalarında da başarılar dilerim.

Ben, basın mensuplarımıza teşekkür ediyorum ve dışarıya davet ediyorum.

Bugünkü gündemimizde toplam 16 teklifin görüşülmesi yer almakta, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77'nci maddesi kapsamında 4 teklif yer almaktadır. Söz konusu 4 anlaşma 27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuzda kabul edilmiş ve muhalefet şerhi verilerek rapora bağlanmıştır. Bahse konu anlaşmalar Genel Kurul gündemine girmiş ancak seçim süreci nedeniyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır. Bu anlaşmalar, ülkemizin menfaatleri anlamında onaylanması elzem olan, ikili ilişkilere önemli katkılar sağlayacak anlaşmalardır.

Kanun tekliflerinin görüşmelerine geçmeden önce uygun bulma kanun tekliflerinin tümü üzerinde görüşme usulüne dair de yine kısa bir hatırlatmada bulunmak isterim. Gündemimizde yer alan uygun bulma ve diğer kanun teklifleri genel görüşme usulüne göre yapılacaktır. Bu çerçevede, ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak Dışişleri Bakanlığı temsilcimize, ardından ihtiyaç hâlinde anlaşmayı imzalayan kurum temsilcisine söz vereceğiz. Akabinde, Komisyon üyelerimizin görüşlerini olarak tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlayacağız.

Geçen dönem Komisyonunda kabul edilen ve muhalefet şerhi bulunan 4 kanun teklifi için İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun benimsenmesinin uygun olacağı kanaatindeyim. Bu kapsamda, ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak görüşmelerimizi yapacağız, ardından önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunacağız.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Istanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1631) (*)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 1'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1631) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş ve (2/1631) esas numarasıyla 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet Kemal Bozay'a veriyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, bir söz talebimiz var.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- *Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla ilgili yasa teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesine ilişkin açıklaması*

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

(*) (2/1631) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Ben de hem şahsım hem Cumhuriyet Halk Partimiz adına İran Cumhurbaşkanı Sayın Reisi ve beraberinde Dışişleri Bakanının da bulunduğu heyetin bu elim kazada hayatını kaybetmesinden duyduğumuz üzüntüyü ifade etmek isterim ve kendilerine Allah'tan rahmet diliyoruz. İran halkına, İran devletine, hükûmetine başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, görüşmelere geçmeden söz alma talebimin konusuna gelince de... Bugün görüşeceğimiz listeyi -sağ olun- bizimle paylaştınız, bunlar arasında mesela İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme var, Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumi Anlaşmasına Ek Üçüncü Protokol'e ilişkin yine bir kanun teklifi var, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının kuruluş anlaşmasında değişiklik yapılmasına ilişkin... Şöyle baktığımda, benim dikkatimi çeken... Neden bunları saydım? Bu saydığım 3 ya da 4 anlaşma ekonomik yani bütçesel hususları da içeren anlaşmalar ve olması gerektiği gibi dış politikayla ilgili olduğu için Komisyonumuzun gündemine gelmiş bulunmakta.

Maalesef geçen hafta Plan ve Bütçe Komisyonunda Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kuruluşuna ilişkin bir husus gündeme geldi, Sayın Canbey oradaydı kanun teklifini getiren milletvekilleri adına, onlardan değerli temsilciler de vardı. Sağ olsun Sayın Canbey izah etti, biz eleştirilerimizi yaptık; iktidar tarafı tabii, getirdiği hususların savunusunda bulundu, biz sakıncalı gördüğümüz hususları vurguladık. Ancak Sayın Başkanım, bu konunun yani Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfına ilişkin bir yasa teklifinin, bir vakfın kuruluşunun görüşülme yeri burasıdır. Neden burasıdır? İşte Bakanlığın temsilcisi burada, Bakan Yardımcısı orada. Bakan gelir, Bakan Yardımcısı gelir, anlatır, biz konuşuruz. Tali komisyon olması gereken Plan ve Bütçe Komisyonudur. Yoksa biz burada Bakanlığın birçok konusunu ele alıyoruz Dışişleri Komisyonu olarak. Sağ olsunlar, burada bir sürü anlaşma var, bunların hepsini bakanlar yapıyor, takibini bürokrasi yapıyor. Dışişleri Bakanlığının mensuplarının güçlendirilmesine ilişkin ya da Bakanlığın güçlendirilmesine ilişkin bir mevzunun... Belki takip etmişsinizdir, ettiğimize inanıyorum, Sayın Canbey de zaten yeterli bilgiye de sahip, mesela burada bizlerin hep dile getirdiği -iktidar olsun, muhalefet olsun- bizleri telefonlarda aradıklarında -size de öyledir- telefonların neredeyse yarısı vize talepleri. Vize taleplerine belki çözüm bulunması için vize konusunda da bu vakfın etkin rol alması -biz eleştiriyoruz ama iktidar bunu faydalı görmüş olabilir- bunların bu Komisyonunda ele alınması gerekirdi. Bu bir zaman kaybı değil, tam tersine buradaki görüşler inanıyorum ki sonrasında tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna çok büyük katkı sunardı iktidardan, muhalefetten değerli milletvekillerinin bu konularda söz alıp görüşlerini ifade etmesi. Bir önemli fırsat kaçırmıştır. Biz bunu orada -Plan ve Bütçe Komisyonundaki sözcümüz, milletvekillerimiz- ısrarla dile getirdik. Maalesef, Plan ve Bütçe Komisyonunun Başkanı, yönetimi bu konuda bizlere muhalif tutumda ısrar ettiler ve Plan ve Bütçe Komisyonunda bunun görüşülmesini sağladılar. Diyebilirsiniz ki: "Şimdi bunun ne anlamı var?" Ama maalesef bunların yinelenmemesi lazım. Bu Komisyonun itibarı, bu Komisyonun öneminin korunması, saygınlığının korunması bakımından Dışişleri Bakanlığıyla, Dışişleri Bakanlığının kıymetli çalışanlarıyla ve dış politikamızla doğrudan, yakından ilgisi olan bir hususun bundan sonra Komisyonumuza gelmesi konusundaki görüşümüzü, talebimizi sizlere iletmek, paylaşmak için söz aldım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla ilgili olarak Dışişleri Bakan Yardımcısının Komisyonu bilgilendirebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, sizin de malumunuz, İç Tüzük’ün 23’üncü maddesi gereğince tekliflerin hangi komisyonlarda görüşüleceği, esas ve tali komisyonların hangisi olacağı bu işin komisyonlara havalesi sırasında yine Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tespit edilmekte dolayısıyla orada da Plan ve Bütçe Komisyonu asli komisyon, Dışişleri Komisyonu da tali komisyon olarak belirlenmiş durumda. Yani görüşlerinize saygı duyuyorum, faydası olabilir, olabilir ama eğer arzu ederseniz, çok kısa bir bilgi de verilebilir şeyle ilgili. Dışişleri Bakan Yardımcımızın bilgisi varsa Komisyonumuzu çok kısa olarak da bilgilendirebilirsiniz. Hâlihazırda zaten görüşüldü, tekrar görüşülme anlamında değil de bilgilendirme anlamında.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, bilgilendirme anlamında değil, bu konunun tartışılması gerekirdi.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok yani zaten hâlihazırda orada görüşüldüğü için sizler, Plan ve Bütçe Komisyonunda olan üyeler, zaten bunun detayını biliyorsunuz. Belki, olmayan üyelerimiz açısından çok kısa bilgilendirmenin de faydası olabilir. Ben ne demek istediğinizi net anladım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ederim.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay’ın, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfına ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Dışişleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; malumunuz, bu vakıf konusu bugünkü gündemimizde değil ama Sayın Vekilimizin de...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, yok... Vakfın ne amaçla ilgili olduğuyla alakalı çok kısa bir bilgi verirsiniz. Yoksa biz hani şeyin farkındayız. Niye oraya gittiğiyle alakalı bize Meclis Başkanlığının verdiği bilgide de yine “Türkiye Büyük Millet Meclisinin yerleşik uygulamasında, yeni bir teşkilat kurulması, bütçeye yük getirecek hususlar veya personel istihdamına ilişkin hükümler içeren düzenlemelerde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu belirlenmektedir.” şeklinde Başkanlığın da bir görüşü var; bu gerekçeyle Plan ve Bütçe Komisyonunu ana, asli komisyon olarak belirlediklerini ifade ediyorlar. Ben sadece vakıfla ilgili varsa, yoksa yani sizin uzmanlık alanınızda, görev alanınızda değilse geçebiliriz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, görev alanımda olmasının dışında Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşulduğu için çok ekleyecek bir şeyim yok ama kurumu biraz daha... Biliyorsunuz, Hariciyemiz cumhuriyetimizin en köklü kurumlarından biri. Kurumun işleyişinde ve faaliyetlerinde daha yararlı olacak. Personeli de daha da hani böyle bir vakfın katkılarıyla götürecektir. Bir de Sayın Vekilim de bahsetti, bu diğer konularda da -Plan ve Bütçe Komisyonunda da konuşuldu- hani vize ve diğer konular dâhil, çalışmalarda daha bir akış sağlayacak bir kurum olarak görüldüğü için vakfı önerdik. Bu kadar yorum yapmakla yetinmek istiyorum, uygun görürseniz efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, peki.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1631) (Devam)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Öncesinde başka söz isteyen arkadaşlarımız yoksa diğer konuyla ilgili görüşlerinizi alalım.

Evet, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Dışışleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; dış politikamızın ana hedeflerinden birini teşkil eden Afrika’yla ilişkilerimizin karşılıklı fayda temelinde geliştirilmesi doğrultusunda yürüttüğümüz çalışmalar çerçevesinde Angola’yı önemli bir ortak olarak görüyoruz. Angola’yla sürdürdüğümüz yakın iş birliğini çeşitli alanlarda gerçek potansiyelini yansıtacak şekilde geliştirmeye çalışıyoruz. Angola’yla ahdi zemini kuvvetlendirerek, potansiyel iş birliği alanlarını desteklemeye ve geliştirmeye özel önem atfediyoruz. Bölgesinde ve Afrika’nın genelinde belirli bir siyasi ağırlığı bulunan Angola hâlen Orta ve Güney Afrika’nın en büyük askerî güçlerinden biridir. Ülkelerimiz arasında 2021’de imzalanan bu anlaşmanın onaylanmasıyla askerî eğitim ve öğretim, tatbikat eğitimleri veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması, savunma sanayisi, Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri, Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi, askerî istihbarat, lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler, askerî tıp ve sağlık hizmetleri, muhabere, elektronik bilgi sistemleri ve siber savunma, barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğuyla mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar, askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi mümkün olabilecek bu anlaşmayla. Ayrıca bahse konu anlaşmayla haritacılık ve hidrografi, mesleki gelişim amaçlı personel değişimi, misafir personel, danışman veya birlik değişimi, askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe değişimi, sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler, mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi, doğal afet yardım harekâtı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi, askerî tarih, arşiv, yayın ve müzecilik alanlarında askerî iş birliğinin tesis edilerek geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemiz için Batı Afrika’da önemli bir ortak olarak gördüğümüz Angola’yla askerî iş birliğimizin ahdi zemininin güçlendirilmesinde önemli rol oynayacak anlaşma için yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, derin saygılarımızla takdir ve onayınıza sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, teklifle ilgili söz almak isteyen veya sorusu olan Komisyon üyelerimiz varsa söz vermek isterim.

Buyurun lütfen Sayın Bakbak.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ve helikopterde bulunanlar için İran halkına ben de başsağlığı dilemek istiyorum.

Bugün Komisyon gündemimizde yer alan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’yle 2 ülke arasındaki savunma ve iş birliği faaliyetlerimizin artırılarak taraflar arasında bu alandaki ilişkilerimizin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Türkiye ile Angola arasındaki ilişkiler özellikle 2021 yılında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ile Angola Cumhurbaşkanının karşılıklı ziyaretleriyle derinlik kazanmış ve ülkelerimiz arasında birçok alanda anlaşmalar imzalanmıştır. Bu doğrultuda askerî ve savunma alanında atacağımız her adım Angola’yla ilişkilerimizi sürdürülebilir bir ortaklığa dönüştürecektir.

Dünyada devam eden savaşlar, çatışmalar, terör faaliyetleri, suç ve suçlularla mücadele ülkeleri savunma alanında kendilerini geliştirmeye, güçlendirmeye itmektedir. Ülkemiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde milli teknoloji hamlesiyle özellikle savunma alanında çağ atlamıştır. Yıllar önce başlattığımız projeler bugün hepimizin iftihar meselesi olan uçaklara, tanklara, gemilere, füzelere, roketlere dönüşmektedir. Geçtiğimiz günlerde 2'nci uçuşunu gerçekleştiren milli gururumuz, insanlı savaş uçağımız KAAN bir uçak olmanın ötesindedir. İstikbalimizin nişanesi olan KAAN, savunma ve güvenlik alanındaki başarı öykümüzdür. Gururla ifade etmek isterim ki bugün 34 ülkenin semalarını Türk İHA ve SİHA'ları korumaktadır. Son olarak İran Cumhurbaşkanı ve Dışişleri Bakanının hayatını kaybettiği uçak kazasında Akıncı İHA, zorlu hava şartlarına rağmen bölgede yedi buçuk saat arama tarama faaliyeti yaparak toplam 2.100 kilometrelik uçuş gerçekleştirmiş ve enkazın bulunmasında kilit rol oynamıştır. Bu görev bize gösteriyor ki Akıncı İHA sadece askerî stratejileri yeniden tanımlamakla kalmıyor, aynı zamanda Türkiye'nin teknoloji alanındaki yetkinliğini gösteriyor. Bölgesel olarak çatışmaların, savaşların hüküm sürdüğü coğrafyamızda güvenlik alanında yapılacak iş birlikleri -biliyoruz ki- sadece Silahlı Kuvvetlerinin güçlendirilmesi anlamını taşıyor, aynı zamanda bölgede barış ve güvenliğin tesisi bakımından da önem arz ediyor. Ülkemiz savunma ve güvenlik alanındaki bu gücünü, tecrübesini dost ve kardeş ülkelerle paylaşarak bölgesel barış ve güvenliğe daima katkı sağlayacaktır.

Bu kapsamda, Angola'yla savunma, askerî iş birliği çerçeve anlaşmasıyla, askerî eğitim ve öğretim, ortak tatbikatlara katılım, askerî istihbarat, askerî tıp, sağlık hizmetleri, lojistik iş birliği, siber savunma, insani yardım, mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi, doğal afet yardım harekâtı kapsamında eğitim, mesleki gelişim, çok amaçlı personel değişimi gibi hususlarda iş birliğimizi güçlendireceğine, katkı sağlayacağına inanıyorum ve teklifimizin ülkemize ve Angola'ya hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Cupolo.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hepinizi yeniden görmek güzel oldu, bir ara vermiştik. Herkese tekrar merhaba.

Ben hızlıca bir soru sormak istiyorum. Aslında bütün bu uluslararası antlaşmalarda, karşılıklı iş birliği anlaşmalarında ilk yaptığım şey hak örgütlerinin raporlarına bakmak oluyor ve bu anlaşma yapacağımız ülkeler gerçekten anlaşma yapmak istediğimiz ülkeler mi, yapmak istediğimiz anlaşmalar hakikaten yapmak istediğimiz anlaşmalar mı diye bakmak istiyorum. Örneğin, Angola'yla ilgili iki cümle okuyacağım yalnızca, 2023 insan hakları seçeresinde bu cümle geçmiş: Devlet güvenlik güçleri bir düzineden fazla yargısız infaz, yasa dışı cinayetler, barışçıl protestoculara karşı aşırı güç kullanımı, keyfi gözaltılar yapmış; Angola güvenlik gücü personeli ve diğerleri Kongolu kadınlara ve çocuklara tecavüz ve göçmen işçilerin toplu sınır dışı edilmesi gibi çeşitli suçlara karışmışlar. Biz Türkiye Cumhuriyeti olarak böyle bir iş birliği yaparken, böyle bir askerî iş birliği yaparken bu iş birliğinin benzeri suçlara önayak olmaması, bunun buna ön açıcı olmaması için ne tür önlemler alıyoruz? Bir soru soruyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, Değerli Vekilimiz; zaten bu anlaşmanın içeriğindeki konular bu bahsettiğiniz iddialarla ayrışan konular. Bizim bu yaptığımız ortak tatbikatların, teşkilat yapısını geliştirme konusundaki çalışmaların ve diğer aktivitelerin hepsi zaten yasal zeminde, yasal faaliyetlerle birlikte yürütülen ortak çalışmalar ve biz

bu çalışmaları yaparken bizim ve Angola'nın refahı ve gelişiminde, savunma alanında da bir katkıda bulunmaya çalışıyoruz. Aslında söylediklerinizle daha dolaylı bir bağlantısı var çünkü bahsettiğiniz o ülkede meydana gelen olayların bir kısmı da güvenlik ve savunma zaaflarından da kaynaklanıyor. Biz bu çalışmaları yaparak aslında bu dediklerinizin, o iddiaların... Tabii, benim elimde tam dökümü yok ya da hani bu iddiaların ne kadar sarıh olduğu üzerinde şu anda yorum yapmak gibi bir yetkim de yok ama dediklerinize dolaylı olarak hizmet edecek bir kısmı olabilir çünkü ülkede güvenliğin ve yaşanan ihtilafların çözümüne yönelik olarak bir savunma ve askerî iş birliği kapasitesini artırması...

Benim söyleyeceklerim bu kadar Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen, sorusu olan arkadaşımız var mı?

Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE ANGOLA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA SAVUNMA VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 18 Ağustos 2021 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı madde üzerinde? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1631) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüleri olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1633) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 2'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1633) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş ve (2/1633) esas numaralı Teklif 4/10/2023 tarihinde esas Komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Yine teklif hakkında görüşlerini bildirmek üzere Dışışleri Bakan Yardımcısı Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Dışışleri Komisyonunun kıymetli üyeleri, Gambiya Afrika'da yakın ilişkiler içinde olduğumuz ve büyük önem atfettiğimiz dost ve kardeş bir ülke. On gün önce şahsen ben de İslam İşbirliği Teşkilatı Toplantısı vesilesiyle Banjul'daydım. Çok özel ilişkilerimiz mevcut; 90'larda başlayan savunma, askerî eğitim ve lojistik yardım faaliyetleri Cumhurbaşkanı Barrow'un 2018 yılında ülkemizi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın da 2020 yılında Gambiya'yı ziyaretıyla büyük bir ivme kazanmış durumda. Gambiya'da gittiğimizde hepimizin çok gurur duyacağı bir görüntü var. Gambiya silahlı kuvvetleri nezdinde askerî danışmanımız var, bütün güvenliği askerî alanda bize verdikleri geniş alanda kullanarak sağlıyoruz, müzahir bir tutum var uluslararası toplantılarda. Verdiğimiz destek sayesinde de Gambiya silahlı kuvvetleri BM kapsamında yani uluslararası barışa da katkıda bulunacak şekilde görev güçlerinde aktif rol oynayacak konuma gelmiş durumda. Bundan dolayı Gambiya'yla imzalanan Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması'nın, Gambiya'yla egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve uluslararası mevzuat ile uluslararası hukukun kapsamı dâhilinde askerî iş birliği alanlarının çeşitlendirerek geliştirilmesi ve aynı zamanda iş birliği uygulamasının ayrıntılarını belirlemesi açısından fayda sağlayacağını görüyoruz. Bu anlaşmayla 2 ülke silahlı kuvvetlerine mensup personelin, diğer devletin askerî eğitim ve öğretim kurumlarındaki eğitim ve öğretim faaliyetleri ile birlik, karargâh ve kurumlarda görev başı eğitimlerine katılabilmeleri, ortak tatbikatlar yapılması, eğitimin geliştirilmesine yönelik bilgi alışverişinde bulunulması ve bu kapsamda eğitici, danışman, gözlemci ve uzman personel mübadelesi (*) (2/1633) esas numaralı Kanun Teklifi tutağa ekidir.

gibi hususlar düzenlenmektedir. Dost ve kardeş Gambiya'yla askerî iş birliğimizin ahdi zemininin güçlendirilmesinde önemli rol oynayacak işbu anlaşma için yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, saygıyla takdir ve onayınıza sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya sorusu olan Komisyon üyelerimiz var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERÎ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 17 Mart 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması”nın “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1633) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyon üyelerinden gelen talep üzerine askerî eğitim iş birliği ve askerî çerçeve anlaşmalarının içeriğine yönelik olarak ilgili kurum temsilcisinin bilgi verebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – 3'üncü maddemiz de yine askerî çerçeve anlaşmasıyla alakalı.

Benim şöyle bir ricam olacak: Gerek askerî eğitim iş birliği gerekse askerî çerçeve anlaşmasıyla ilgili -zaten anlaşmalar mevcut ama- içerikle ilgili çok kısa bir... Çünkü genelde zaten farklı ülkelerle ilgili aynı şeyi konuşuyoruz, aynı benzer anlaşmalar imzalıyoruz. Bazı üyelerimizden de görüşler geldi “İçerikle ilgili biraz bilgi alabilir miyiz?” diye. İçerisinde ne var, çok genel çerçevede bilgi verebilir misiniz yani ilgili kurum temsilcimiz de verebilir, genel hatlarıyla, detaya girmeden.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın, Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın askerî eğitim iş birliği ve askerî çerçeve anlaşmalarının içeriğinin izah edilmesine yönelik olarak yaptığı konuşmasına ilişkin açıklaması

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Hâkim Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz, Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürüyüm.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, müsaade ederseniz, bu askerî çerçeve anlaşmalarını niçin imzalıyoruz, oradan başlayalım. Malumunuz, bu askerî çerçeve anlaşmaları iki ülke arasındaki askerî anlamda yapılacak tüm iş birliğinin altyapısını teşkil etmekte ve bundan sonra yapılacak dayanak ve uygulama anlaşmalarına esas teşkil etmekte, dolayısıyla iç prosedürümüzü de onay prosedürümüzü de kolaylaştıran, ikili ilişkilerin daha hızlı, daha çabuk, daha alt düzey anlaşmalarla yapılabilmesine olanak sağlayan anlaşmalarımız.

Askerî çerçeve anlaşmalarımızın özellikle iş birliği alanını düzenleyen maddelerinde hangi alanlarda ikili askerî iş birliğinin yapılacağı detaylı olarak düzenleniyor. Genelde bu anlaşmaları matbu şekilde hazırlıyoruz ama -malumlarınız- iki ülke arasındaki müzakerelerle bu alanlar azalabilmekte, artabilmekte, değişebilmekte. Biz anlaşmalarımızın hepsinde genelde matbu bir metin üzerinden müzakereye başlıyoruz ancak ikili müzakere sürecinin sonucuna göre iş birliği alanlarında değişiklikler olabilmekte.

Bir başka husus da şu: Eğitim anlaşması vardı bir öncekinde; bu, askerî çerçeve anlaşma, bir de savunma anlaşmaları var. Aslında biz önceden bu 3'ünü ayrı anlaşmalar olarak Meclisimizin önüne getiriyorduk -askerî eğitim alanında iş birliği anlaşmaları, çerçeve anlaşma ve savunma alanında iş birliği anlaşmaları- ancak daha sonra daha kompakt olarak askerî iş birliği ve savunma anlaşmalarını, eğitim iş birliği anlaşmalarını birleştirdik, kabul eden ülkelerle de mümkün olduğu ölçüde bu üç anlaşma üzerinden “çerçeve anlaşma ve savunma iş birliği anlaşması” adı altında müzakere ediyoruz.

Bu iş birliği alanları aslında bu maddemizde de var. Genelde hangi alanlarda iş birliği yapılacağını düzenliyoruz, bunlar da bize dayanak teşkil ediyor. Eğer Değerli Komisyon üyelerimizin sorusu olursa detaylı olarak da bilgi arz edebilirim.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun

Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1635) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 3'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1635) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden yine kadük kalan bu teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş ve (2/1635) esas numarasıyla 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Yine, teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Sayın Bozay'a veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, aslında sizin Millî Savunma Bakanlığı temsilcimize genel bir anlatım yaptırmanız iyi oldu çünkü bunların hepsinin böyle çerçevesi var ve ülke bazında da ona göre öne çıkan konular olabiliyor.

Kongo Demokratik Cumhuriyeti Afrika'da önem verdiğimiz bir ortak; yüz ölçümü bakımından Afrika'nın 2'nci, nüfus büyüklüğü bakımından 4'üncü ülkesi. Ülkenin doğusunda silahlı çatışma ve istikrarsızlık ortamı var; bunu yakından takip ediyoruz ve terörle mücadelesini destekliyoruz.

Bu anlaşmada da KDC'nin yani Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin silahlı gruplarla mücadelesini destekleyebilecek tecrübe, kabiliyet ve imkânları paylaşmamızı ahdi zemine koyuyoruz; Sayın Cumhurbaşkanımızın Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ni ziyareti sırasında bize bu talep geldi. Özellikle terörle mücadelede ülkemizle daha ileride bir iş birliğine gitmek istediler ve bu anlaşmayla, askerî çerçeve anlaşmasıyla eğitim öğretimden tatbikata, terörle mücadele konusunda tecrübe değişimine, askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimine ve ayrıca bu deniz haydutluğuyla da mücadeleye dair, doğal afet yardımı da dâhil her konuda bir iş birliği öngörüyoruz.

Bu açıdan, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'yle askerî iş birliğimizin ahdi zemininin güçlendirilmesinde önemli rol oynayacak anlaşma için yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, saygıyla takdir ve onayınıza sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklif hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Cüpolo.

CEYLAN AKÇA CÜPOLO (Diyarbakır) – Kongo'da Türkiye'nin terör örgütü olarak gördüğü kaç tane silahlı grup var, hangilerine karşı iş birliği öngörülüyor? Mesela, baktığımızda 266'ya yakın silahlı grup faaliyet gösteriyormuş, Türkiye bunların kaçını terör örgütü olarak görüyor? Nasıl bir karşıt faaliyet yürütecek? Kongo Hükûmetiyle nasıl bir iş birliği yapacak?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Biliyorsunuz, ülkemiz bütün diğer ülkeler gibi Birleşmiş Milletler Şartı'yla bağlı ve terör örgütü olarak ilan edilen, o konuda, orada, bu ülkede istikrarı bozan ve 260 olduğu konusunda, bende tam o rakam olmamakla birlikte... Biliyorsunuz, iki egemen devlet kendi aralarında toprak bütünlüklerine, egemenliklerine ve halklarının güvenliğine karşı gelen gruplara karşı, bölücü örgütlere karşı mücadele vermektedir. Bu konuda zaten bizim Kongo Demokratik Cumhuriyeti'yle... Bir terör örgütünün malum bazı özellikleri oluyor, **(2/1635) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

dediğimiz gibi çok çatışmalara girenler oluyor ve bunu meşru silahlı güçlerine, güvenlik güçlerine karşı yapıyorlar; çok sayıda can alıyorlar, köyleri basıyorlar, insanları katlediyorlar ve biz de -zaten bunun bir kısmı kayıtlıdır, Birleşmiş Milletlerin Güvenlik Konseyi kararlarında da bu konuda gerekli önlemler alınmıştır- bu terör örgütlerine karşı, ikili bazda, ülkeyle, ülkenin düzenine, kamu düzenine, ülkenin bütünlüğüne ve egemenliğine karşı, silahlı şekilde, “mücadele” adı altında ülkedeki düzeni bozan örgütlere karşı bir mücadele götürüyoruz.

Mücadele derken ufak bir ayrıntıyı vermek istiyorum. Tecrübe ve kabiliyet imkânlarımızı paylaşıyoruz, gidip de orada böyle silahlı bir mücadeleye girmiyoruz; bu açıdan da bizim verdiğimiz tecrübe üzerinden kendi imkânlarıyla gerekli önlemleri alıyorlar. Bizim -maalesef diyorum- tabii, terör konusunda geniş bir tecrübemiz var ve bu konuda da bu paylaşımımızı çeşitli ülkelerle yaparak özellikle Afrika’da bunu artırmaya çalışıyoruz çünkü Afrika bizim dış politikamızda da öncelikli bir kıta ve buradaki ülkelerin istikrarından, refahından en fazla istifade edecek ülkelerden biri de Türkiye bizim yaptığımız ekonomik, ticari bağlantılar kapsamında.

İşte, dediğiniz gibi, özellikle Kongo Demokratik Cumhuriyeti ile Ruanda arasında süregelen bir mücadele var, bu çerçevede terörle mücadele devam ediyor. Bu çatışmalar devam ederken biz de terör boyutuna giren konularda tecrübe değişimi yapıyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bire bir mücadeleden ziyade kapasite paylaşımı veya daha genel itibarıyla kabiliyet paylaşımı.

Teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan, görüşü olan arkadaşlarımız var mı?

Buyurun, Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan Yardımcımız az önce Kongo bağlamında söyledi ama belki sonra da Afrika ülkeleriyle 3 anlaşma gelecek. Türkiye’nin bir Afrika açılımı var, bu yönde girişimler var; bunların birçok sonucu vardır ancak ben özellikle spesifik bir konuda soru sormak istiyorum: Doğru, bu askeri çerçeve anlaşmaları, savunma anlaşmaları bu ülkelere önemli yetenekler kazandırıyor. Bizim savunma sanayisi firmalarımızın ürettiği, gurur duyduğumuz ürünlerin oraya hem satılıyor olması yani bir maddi kazanç getirmesi hem de dünyada biliniyor olması önemlidir; bunlara hiçbir itirazımız yok. Ancak ben bir konuyu gündeminize getirmek, Sayın Bakan Yardımcımızın eğer farklı bilgisi varsa faydalanmak, ileriye dönük de belki bir katkı sağlar Bakanlığımızın çalışmalarına diye bir soru sormak istiyorum, o da şu: Afrika açılımımız kapsamında büyükelçilik açtığımız, yardım yaptığımız, askeri yardım yaptığımız, TİKA’yla -Bakanlığımızın gündemi değil ama başka bir alan- ya da diğer ülkelerden bizim “millî dava” dediğimiz Kıbrıs davasında pozisyonunu -tanımayı, tabii ki şurada gerçekçi değil ama- şöyle ya da böyle değiştirmiş olan ya da bizim yine haksız bir şekilde suçlandığımız, ulusça suçlandığımız, haksız ve iftira niteliğinde suçlandığımız Ermeni soykırım iddialarına ilişkin tutumunu değiştiren yani parlamentosunda karar almıştır bizim aleyhimizde de bu yardımları yapınca biz “Evet, Utku Bey, bakın şu ülkeye de şunları yaptık, yaptık ama karşılığında da şöyle tavırlarını değiştirdi.” diyebileceğiniz -Afrika’yı soruyorum şimdi, başka bir konuda başka ülkeleri de sorarım- var mıdır? Olabilir, olmayabilir; bu yönde çalışmanız var mı?

Sayın komutanımıza da soracağım yani birçok asker yetiştiriyorsunuz, işte, öğrenciler geliyor, antlaşmalara bakıyoruz, öğrencisi geliyor, şey geliyor. Yani sonrasında Kıbrıs davamıza ya da işte haksızlıklara, iftiralara karşı hep birlikte savunmaya çalıştığımız bu Ermeni iftiralarına karşı, bu açılımlardan bir sonuç alabiliyor muyuz? “Şunu yaptık.” diyebileceğiniz ya da söylediğiniz, “Evet, biz bu konuda kafa yoruyoruz, çalışıyoruz.” dediğiniz hususlar varsa paylaşırsanız sevinirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Değerli Vekilim; biz bunu bir süreç olarak ele alıyoruz ve bu süreç içinde de bu tür ilişkiler ve karşılıklı güven sağlandığında ileri taşıyoruz. Ama illa bir örnek vermek gerekirse Moritanya’da, Gambiya’da FETÖ okullarının kapatıldığını gördük. Ermeniler konusunda bazı iddiaların soykırım müzesinden Ruanda’da kaldırıldığını gördük. Somali’de yakınlığımız çok fazla. Gambiya’da Sayın KKTC Cumhurbaşkanı konuşma yaptı İslam İşbirliği Teşkilatında. Bu böyle bir süreç, biz bu haklı davalarımızın her zaman arkasındayız ama bu anlaşmaları imzaladığımızda inanın çok daha rahat bir zemin buluyoruz çünkü bu anlaşmalar bir şekilde de bizim aramızdaki güveni, dostluğu artırıyor. Bu arttırmanın sonucunda da diğer konuları, o süreçleri daha hızlı işletiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Aslında tabii bizim de “parlamentar diplomasi” diye ifade ettiğimiz konu, bizim Dışişleri Komisyonu olarak ziyaretlerimizde de asıl gündem maddelerimizden biri aslında. Yani “Türkiye’nin tezleri” derken kastettiğimiz aslında, buna Kıbrıs da dâhil, Ermeni soykırım iddiaları da dâhil ve diğer tüm alanlarla alakalı biz de görüşlerimizi, katkılarımızı olabildiğince sunmaya çalışıyoruz.

Ben bu çerçevede bir şey sormak istiyorum, belki tamamlayıcı anlamda da olabilir Sayın Vekilimiz, üyemiz Utku Bey’in sorusunu. Bu Azerbaycan ziyaretimizde basına yansıyan bir şey vardı, bu Türk Devletleri Teşkilatı için gittiğimizde -o gündü zannediyorum- basına yansıyan, Ermenistan Parlamentosu Savunma Komisyonu Başkanının bir ifadesi vardı bu Ermeni soykırımı iddialarıyla alakalı, aynen şöyleydi hatırladığım kadarıyla -yanlış hatırlıyorsa düzeltin lütfen- “Biz yıllarca soykırım iddialarıyla büyütüldük, yıllarca buna inandırıldık, bununla mücadele etmeye çalıştık. 1,5 milyon insanın katledildiğini ifade ettik ama bizden bu 1,5 milyon insanın listesini isteseler böyle bir liste yok elimizde. Dolayısıyla böyle bir katliamın olduğuna inanmıyorum, böyle bir katliamın varlığına inanmıyorum.” şeklinde. Dolayısıyla, aslında biraz da diasporaya, Ermeni diasporasına atfen zannediyorum bu şeyler ifade edilmiş olabilir. Bunun faturasını aslında Ermenistan’daki Ermeni halkı ödemekte, diaspora başka ülkelerde kendi gündemi çerçevesinde bunun sefasını sürmekte. Yine, anladığımız kadarıyla, son zamanlarda Ermenistan Başbakanı Sayın Paşinyan’ın da benzer ifadeleri oldu. Bunlarla ilgili söyleyeceğiniz bir şey var mı? Yani bunlar sadece basına yansıyan şeyler midir yoksa gerçek ifadeler midir?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, bu da bir süreç. Prag’da Avrupa Siyasi Topluluğu Toplantısı olmuştu. Malumunuz, orada Azerbaycan, Ermenistan yetkilileri vardı; Sayın Cumhurbaşkanımız orada temaslarda bulundu. O başlayan süreç de bir nevi bu; işte, biraz evvel bahsettiğiniz beyan da dâhil olmak üzere, biraz daha bir farkındalık artıyor. Bir de malumunuz, yukarıda savaş var, Filistin’de hiç görmediğimiz mezalim var ve bu arada, herkes, gittikçe sıkışan bir coğrafyada doğrulara ve birlikte iş birliği, refah ve istikrar için ne yapılacağına bakmaya çalışıyor. Diasporalar biraz da kendi kimliklerini korumak için her zaman ana karadan, ana ülkeden çok daha katı tutumlar ediniyorlar ve bu tutumlar sonrasında -hâlbuki, Ermenistan’da olduğu gibi- Ermenistan’ın oradaki sıkışmışlığını, böyle bir çevrelenmişliğini görmezden gelebiliyorlar. Paşinyan’la başlayan sürecin önümüzdeki dönem... Tabii ki her zaman Türkiye olarak bizim bu konuda Ermeni

iddialarına karşı politikalarımız belli fakat o arada da acaba ne tür açılımlar... Biliyorsunuz, Türkiye, karşı taraf bir adım attığında iki adım atabilecek güce, kudrete ve iradeye sahip bir ülke. Bu tür adımları, bu tür beyanları da onun ilk kaldırım taşları gibi düşünebiliriz. Malumunuz, işte, siz de açılışınızda ona vurgu yaptınız; Ermenistan'ın komşusu olan ülkenin Cumhurbaşkanının helikopteri düşüyor, Gürcistan'ın başka sorunları var. Burada koridorlardan bahsediyoruz, bağlantısallıktan bahsediyoruz ve bu şekilde Ermenistan'ın refahı ve istikrarı da ancak bizim yaptığımız, bizim öngördüğümüz açılımlara karşılık verirse olur ama Sayın Başkanım, bu bir süreç ve çok dikkatli gidilmesi gereken bir süreç, mehter takımı gibi iki ileri bir geri gidilmelere bile katlanılabilecek bir süreç. Şu anda bizdeki siyasi irade, komşularımızla iyi ilişkileri mümkün mertebe artırmak ama temeli olmayan sözde iddialara da hiçbir şekilde taviz vermiyoruz. Biz bunu yaparken bakıyorsunuz, Lyon'da başka bir şey oluyor, diaspora ona karşı başka bir adım atıyor; buralarda da biz yılmadan bildiğimiz doğrulardan gidiyoruz efendim. Bu beyana karşı da şimdi bazı reaksiyonlar olacaktır ama bu beyanın yapılması bile bir nevi karşılıklı nabız yoklama ve ileri adımlara temel.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, mehter takımı iki ileri bir geri gitmez biliyorsunuz, geri asla gitmez, sadece durduğu yeri sağlamlaştırır yani onu hatırlatmış olayım.

Bir de aslında, belki bu dışarıda gelişen sürecin... Parlamenter diplomasi dediğimiz şey, sadece bunu Hükümetten veya Dışişlerinden beklemekten ziyade aslında içeriye yönelik bizim kendi görevlilerimiz de var. Bu süreçte, zaman zaman bizim Meclis gündemine de gelen, Meclis gündeminde de tartışılan ifadeleri ne yazık ki duymaktayız. Ermeni soykırımı iddiaları da dâhil belki bu süreci, aynı güçle, aynı kararlılıkla her birimizin, tüm siyasi grupların da içeride bunu anlatmakla ilgili sorumluluğu var diye hatırlatmak isterim.

Ben teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan veya görüşü olan arkadaşımız varsa söz verebilirim; yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 20 Şubat 2022 tarihinde Kinşasa'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Söz isteyen olmadığı varsayımıyla direkt oylamaya geçtik, zannediyorum söz isteyen de yoktu.

2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz isteyen veya sorusu olan arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1635) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul Edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1637) (*)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 4'üncü sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1637) numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiştir.

Anılan teklif (2/1637) esas numarasıyla 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; Asya-Pasifik ülkeleriyle ilişkilerimizi “Yeniden Asya Girişimi”mizle çok boyutlu dış politikamız çerçevesinde geliştirmeye önem veriyoruz. Bu çerçevede Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmamız 2017 tarihinde yürürlüğe girmişti. Bugün görüştüğümüz Savunma Alanında İş Birliği Anlaşması da 14 Kasım 2022'de 2 ülke Savunma Bakanları tarafından Bali'de imzalanmıştı. Biz bu anlaşmayla Endonezya'yla savunma ve askerî alanlarda ilişkilerimizi ve iş birliğimizi ileriye taşıyan bir çerçeve oluşturmak istiyoruz. Örneğin, silahlı kuvvetler arasında askerî tıp ve sağlık hizmetlerinden muhabere, elektronik bilgi sistemleri ve siber savunmaya, mesleki gelişim amaçlı askerî personel mübadelesinden askerî, bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe değişimine kadar birçok alanda iş birliğini geliştirmemiz mümkün olabilecek. Sonuç itibarıyla, savunma ve askerî ilişkilerimizin yanı sıra 2 ülke silahlı kuvvetleri arasındaki bağları güçlendirerek Endonezya'yla *(2/1637) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağına eklidir.

savunma sanayisi alanında uzun vadede güçlü iş birliğine zemin hazırlamasını bekliyoruz. Bu anlaşmanın yürürlüğe girmesinin bu açıdan yararlı olacağı düşünüyoruz ve onayınızla yüce Meclisimizin onayına saygıyla sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ben Sayın Bakan Yardımcımıza ve/veya Sayın Millî Savunma Bakanlığı temsilcimiz Tuğgeneral Yılmaz’a şunu sormak istiyorum: Angola, Gambiya ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti’yle imzalanan benzer anlaşmalarda bir tarafın diğer tarafa yollayacağı misafir personel ve öğrencilere diplomatik dokunulmazlık tanınmayacağı, bu öğrencilerin kendi ülkelerinin disiplin ilkelerine göre ne şekilde görevlendirilebileceği, hangi konularda yetkilendirilip yetkilendirilmeyeceği açıkça belirtilirken bu hususlar Endonezya’yla yapılan anlaşmada yer almamaktadır. Bu, az önce Sayın Tuğgeneral Yılmaz’ın bize ifade ettiği genel anlaşma çerçevesinde olduğu için midir? Öyle olduğunu anlıyorum açıklamasından. Yine, tüm benzer anlaşmalar gibi bu anlaşma da tatbikat, karşılıklı ziyaretler ve ortak eğitim konularında iş birliğini öngörmekte olsa da seyahat edecek kişilerin görev ve eğitimlerine dair diğer metinlerde tüm ayrıntılarıyla yer alan -özellikle de Kongo Demokratik Cumhuriyeti’yle imzalanan anlaşmada bu çok dikkatli hazırlanmıştı- hususların burada eksik olduğu gözlenmektedir. Bu bir eksiklik midir yoksa az önce Sayın Yılmaz’ın bahsettiği gibi yeni bir anlaşma çerçevesine gelindiği için mi bu şekilde yapılmıştır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Sayın Başkanım, aslında, bir önceki konuşmamda da belirttiğim gibi, bizim taslak çerçeve anlaşmamızda bu hususlar çok detaylı olarak yer alıyor ama ülkeler kendi iç hukuklarını veya siyasetlerini göz önüne alarak bazı hususların gereksiz olduğunu veya değinmek istemediklerini belirtiyorlar. Eğer bu hususlar bizim için de uygun ise bunları çıkarabiliyoruz. Örneğin, diplomatik dokunulmazlığın olmayacağına yönelik husus, bizim olmasını istediğimiz bir husus ancak bu anlaşmadan çıkarıldığında otomatik olarak karşı tarafa diplomatik dokunulmazlık hakkı doğurmuyor. Bizim için de bu hususun özellikle deneyimlenmesi bir sakınca yaratmıyor; örnek olarak veriyorum. Dolayısıyla, bizim önceliklerimizi ve karşı tarafın önceliklerini uluslararası hukuk ve kendi iç hukukumuz çerçevesinde “match” ediyoruz, uygun olanlarını, her iki taraf için de uygun olanlarını karşılıklı anlaşma çerçevesinde buraya dâhil ediyoruz. Yani çıkarılan hususlar bizim için sakınca yaratacak hususlar değildir.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Aydın.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Evet, ben de kısa bir soru sormak istiyorum mevzu Asya-Pasifik olunca.

Şimdi, tabii, savunma ve uluslararası ilişkiler bağlamında baktığımızda yukarıda somut bir savaş var, Karadeniz’de Ukrayna-Rusya savaşı; aşağıda, tabii, bir soykırım söz konusu ama bu savunma ve uluslararası ilişkiler bağlamında çok mücadeleler muvacehesinde asıl odaklanılan alanlardan bir tanesi de Asya-Pasifik malumunuz. Asıl güçler savaşının yoğunluklu olarak odaklandığı bir coğrafyadan bahsediyoruz, bize uzak ama etkilerinden de ari değiliz.

Biraz önce, Sayın Bakanım siz söylediniz, bu Endonezya özelinde Asya-Pasifik bağlantılı yaptığımız anlaşmalarda hani biz de Allah’a şükür... Bu savunma sanayisi özelinden hareketle söylemek istiyorum, bu adına “pazar” deyin, “mücadele alanı” deyin, “kapışma” deyin ya da güç dengelerinin oluşturulması bağlamı “Biz de varız.” diyerek mi bir hareket noktasındayız -cevap verip vermemekte özgürsünüz- yoksa sadece “Bu bir ikili anlaşma.” deyip geçiştirebileceğimiz bir şey mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Vekilim, çok önemli bir noktaya temas ettiniz. Bizim 360 derece dış politikamızda Asya ve Pasifik’in yeri de çok önemli, bizim Endonezya’yla da çok yüksek miktarda ticaretimiz var. Aynı zamanda, G20 ülkeleri içinde MIKTA grubu var, orada da birlikteyiz Endonezya’yla. Bizim bu açıdan -o MIKTA içinde biliyorsunuz, G7 var, işte, BRICS oluyor- MIKTA grubunda da Endonezya’yla her alanda iş birliği yapmak açısından bir yakınlığımız var. Bu savunma sanayisinde biraz ticaret onların lehinde, bu sizin biraz evvel buyurduğunuz şekilde bu savunma sanayisinden de beklentilerimiz var ve ticaretimizi de dengelemeyi öngörüyoruz. Aynı zamanda, Endonezya’yla diğer forumlarda da birlikte çalışıyoruz. Endonezya, Barışı Koruma Operasyonlarında aktif bir ülke ve Barışı Koruma Operasyonunda Birleşmiş Milletler nezdinde yaptığımız görüşmelerde, tartışmalarda da aynı yerlerde buluşabiliyoruz. Kendilerinin de çeşitli sorunları oldu ama dediğiniz gibi, asıl şey... Hani hep deniliyor ya “Ticaret ve finans Doğu’ya doğru kayıyor.” Aslında, asıl mücadele eksenini de o tarafa doğru kayıyor, biz de burada gücümüzle yerimizi almak istiyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul Edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA ALANINDA İŞ BİRLİĞİNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 14 Kasım 2022 tarihinde Bali’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2’nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz isteyen arkadaşımı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1637) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat ve İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

5.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1653) (*)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 5'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1653) esas numaralı İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiştir. Bahse konu teklif (2/1653) esas numarasıyla 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, muhterem vekiller; malumunuz olduğu üzere İslam İşbirliği Teşkilatı Birleşmiş Milletlerden sonra 2'nci en büyük hükümetler arası siyasi teşkilat. Biz bu teşkilatla da hukuki zeminimizi daha da kuvvetlendirmeye, yükselmesine de önem veriyoruz. Ülkemiz çeşitli uluslararası kuruluşlarla imtiyaz ve bağımsızlıkların düzenlendiği anlaşmalar akdetmektedir. İslam İşbirliği Teşkilatı bağlamında hazırlanan bu sözleşme 1976'dan beri imzaya açıktır. Ülkemizin taraf olduğu diplomatik işlere yönelik Viyana Sözleşmesi'ne de uygundur. Bu sözleşmenin uygulanmasıyla aynı zamanda da İslam İşbirliği Teşkilatı nezdindeki daimi temsilcimizin ev sahibi Suudi Arabistan'da imtiyaz ve bağımsızlıklardan tam olarak yararlanma imkânı da ortaya çıkacaktır. Bu bakımdan da önem arz etmektedir.

Bu anlayışla sözleşme için yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, saygıyla takdir ve onayınıza sunuyoruz.

**(2/1653) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Özcan.

TALİH ÖZCAN (Düzce) – İslam İşbirliği Teşkilatının bu anlaşma... Aşağı yukarı kırk üç, kırk sekiz yıllık bir süre geçti. Neden hemen o süreler içinde, zamanında bunlar kabul edilmedi de bugün gündeme geldi; onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Efendim, bu anlaşma 72 tarihinde, İslam Konferansı Örgütü Şartı tarafımızca imzalanmış ancak onaylanmamıştı. Yüce Meclisimiz tarafından 2012 yılında bu şart imzalandı ve bu bahse konu görüşmede de 26 ülke onaylamıştı, ülkemiz dâhil 12 ülke ise imzalamıştı. Şimdi, biz, bu sözleşmeyi onaya sunuyoruz. Bu biraz vakit almakla birlikte, zaten diğer ülkelerde de aynı şekilde oldu yani ülkemiz sözleşmeyi 2019’da Abu Dabi’de düzenlenen 46’ncı Dışişleri Bakanları Konferansı’nda imzaladı. Diğer ülkelerle birlikte yani sadece bizde değil, diğer ülkelerde de bu biraz geri plana düşmüştü. Şu anda biz de bu açığı kapatarak imzalamak istiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bir anlamda diğer ülkelerdeki gelişmeleri mi takip ettik?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Bir nevi biraz da inceledik, sonra da 2019’daki Dışişleri Bakanları Toplantısı’nda bunu bizim de imzalamamız gerektiği kısmı ortaya çıktı efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Çok teşekkür ederim.

Talih Bey sordu, ona aslında Sayın Bakan Yardımcısı vurgu yaptı ama şimdi, bugün itibarıyla 57 İslam İşbirliği Teşkilatı ülkesinden “Bizimle birlikte 12” denildiğine göre bizim dışımızda 11 tanesi imzalamış gözüküyor değil mi?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Yani Sayın Vekilim, 26 tanesi onaylamış, 12’si de bizim gibi sonradan imzalamıştı.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Anladım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Yani şu anda toplamda 38 oluyor.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Anladım, “İmzalamayan ülkelerin arasında belirli nedenlerle sakınca açıklayan var mıdır?” diye sormak istiyorum.

Yine, başta söylemiştim -bir kere daha hatırlatma bağlamında- işte bu sözleşme, tam da aynı hani söylediğimiz şekilde bütçesel yükümlülükler getiren bir sözleşme ama dış politikayla ilgili olduğu için, Türkiye’nin önemli bir dış, uluslararası kuruluşla ilişkileri bağlamında olduğu için Dışişleri Komisyonumuzda gündeme gelmektedir; bir kere daha hatırlatmak istiyorum yani buna benzer anlaşmaların, kanunların -konu neyse- Komisyonumuza gelmesi gerektiği hususunu.

İslam İşbirliği Teşkilatı temsilciliklerinin taşınır ve taşınmaz mal ve mülk edinmelerine dair sağlanan imtiyaz ve muafiyetler BM organları başta olmak üzere Türkiye'nin üye olduğu hangi başka uluslararası örgütlere tanınmıştır, tanınmaktadır? Bu muafiyetlerin diplomatik ilişkilerin yürütülmesine dair 1963 tarihli uluslararası Viyana Sözleşmesi'nde belirlenenlerle paralelliği tam mıdır, ne ölçüdedir? Eğer şimdi imkânı varsa şimdi, olmazsa yazılı da yanıtlayabilirsiniz.

Sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, müsaade buyurursanız biz bunu yazılı olarak iletelim, hani tam bir bilgi olsun; Sayın Vekilimize ulaştıracağız.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, uygundur. Sayın Vekilimiz de zaten aynı talepte bulundular.

Evet, başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**İSLAM KONFERANSI ÖRGÜTÜNÜN İMTİYAZ VE MUAFİYETLERİNE DAİR
SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1 – (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 2 Mart 2019 tarihinde imzalanan “İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

Madde 2 – (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Madde 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1653) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

*6 - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1625)**

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 6'ncı sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1625) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiştir. Anılan teklif (2/1625) esas numarasıyla 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak da Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında bilgilendirmek üzere Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; biliyorsunuz, ilişkilerimizi her alanda her ülkeyle geliştiriyoruz. Kamerun Cumhuriyeti de bunlardan biri. Ancak bu ilişkiler gelişince tabii güvenlik meseleleri de ortaya çıkıyor. Özellikle suç örgütleri ve bazı işte siber suçlar dâhil olmak üzere uyuşturucu kaçakçılarıyla da mücadele de ortaya geliyor. Biz bu anlaşmayı 2014 tarihinde imzaladık. Bunun içeriğinde sınıraşan örgütlü suçlarla mücadele, mali suçlar ve kara para aklamaya karşı mücadele, siber suçlarla mücadele uyuşturucuların psikotrop maddelerin ve bunların imalinde kullanılan ara kimyasalların yasa dışı üretimi ve kaçaklığına karşı mücadele, silah, mühimmat, patlayıcı ve nükleer, biyolojik, kimyasal, radyoaktif ve toksik maddelerin kaçakçılığıyla mücadele, insan ticaretiyle mücadele, düzensiz göç ve ilgili belgelerde sahtecilikle mücadele, personel eğitimi, teknik teçhizat ve materyalin temini gibi unsurları içeriyor.

Günümüz şartlarında bu anlaşmayı Kamerun'la imzalamamızın da güvenlik iş birliği açısından ilişkilerimizi güçlendireceğini düşünüyoruz ve yüce Meclisimizin desteğini bekleyerek derin saygılarımızla takdir ve onayınıza sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen, sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAMERUN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GÜVENLİK ALANINDA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Haziran 2014 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız ? yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

**(2/1625) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1625) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Hususları Konusunda Ortak İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2103) (*)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 7'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2103) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Hususları Konusunda Ortak İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif 15/4/2024 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş, 16/4/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, bilgilendirmek üzere sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekiller; biraz evvel Sayın Vekilimin konuyu açması ve irdelemesi sonucunda Endonezya hakkında zaten ayrıntılı bir değerlendirme de yaptık. Güvenlik iş birliği de tabii, bu alanda bizim ilişkilerimizi perçinleyecek bir anlaşma. Cakarta Büyükelçiliğimize 7 Mayıs 2024'te notayla anlaşmanın iç sürecinin Endonezya'da tamamlandığı bildirildi. Bilhassa sınırışan suçlar ve terörizmle mücadele başta olmak üzere, güvenlik konularında Endonezya'yla ilişkilerimizi derinleştirmeyi iş birliğimizi güçlendirmeyi amaçlıyor. Yine, böyle yasa dışı balıkçılıktan siber suçlara, uyuşturucu madde kaçakçılarıyla mücadeleye, * (2/2103) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

silah, mühimmat, patlayıcı ve diğer tehlikeli maddelerin yasa dışı ticareti ve bunların yasa dışı üretimi, pasaport ve vize ile diğer her tür resmî evrakta, resmî ve özel belgede sahteciliği önlemeye yönelik geniş kapsamlı bir anlaşma. Endonezya'yla daha yakın ilişkilerimizde güvenlik alanındaki çerçeveyi çizecek bir anlaşma olduğu için, yüce Meclisimizin desteğini bekleyerek takdir ve onayınıza saygıyla sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşü olan, söz almak isteyen, sorusu olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ENDONEZYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
GÜVENLİK HUSUSLARI KONUSUNDA ORTAK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 23 Ağustos 2023 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Hususları Konusunda Ortak İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2103) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı'nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1627) (*)
* (2/1627) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 8’inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’un (2/1627) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(2/1627) esas numaralı Teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’un Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu ve 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da İçişleri Komisyonuna havale ettiği bir teklif.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerimiz; Tacikistan da tabii, Orta Asya’da bizim çok önemli bir ortağımız; ilişkilerimiz her geçen gün artıyor, özellikle 2024’te karşılıklı ziyaretler oldu ve bu alan da yine güvenlik hususları da ön plana çıkan bir alan ilişkilerimizde. Organize suçlarla mücadelede uluslararası boyuttaki çalışmalarımız ve ikili düzeyde Tacikistan’la yapacaklarımız açısından bir çerçeve olacak ve bu, ülkelerimiz arasında bu yöndeki tehditlere karşı birlikte bir ikili iş birliği boyutu kazanacak. Bunun sonucunda, anlaşmanın temel amaçları arasında hâlihazırda devam eden kolluk eğitim faaliyetlerinin hukuki zeminini güçlendirerek iş birliğini daha da ileriye taşıma da mevcut ve bu güvenlik iş birliği faaliyetlerinin güçlendirilmesiyle iki ülke ilgili bakanlıkları arasında da temel zemini bu anlaşma oluşturacak.

Yüksek takdirlerinize saygıyla sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Zorlu...

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de öncelikle, partimiz adına, İran Cumhurbaşkanı’nın hayatını kaybetmesinden dolayı üzüntülerimizi ifade ediyorum. Bu süreçte Türkiye’nin özellikle arama kurtarma faaliyetleri sırasındaki etkisini ve katkısını da önemsedığimizi bir kez daha vurgulamak isterim.

Tabii, biraz önce bu maddelere bakarken anlaşmanın içerisinde insan kaçakçılığı, sınır güvenliğiyle ilgili maddeler olduğunu gördüm. Bu çok faydalı ve Orta Asya ülkeleri arasındaki ilişkilerde de bunu motive edici bir alan olarak kullanmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bu vesileyle, son günlerde tarafımıza ulaşan bir bilgi ve şikâyetler dizisi var bu bölgeyle ilgili, Afganistan merkezli. Dolayısıyla, Sayın Bakan Yardımcımız da buradayken konunun önemine hem dikkat çekmek hem de Bakanlığın belki harekete geçebileceğini de düşünmemden dolayı Komisyonumuzda dile getirmek istiyorum. Özellikle Afganistan’ın kuzeyinde 2,5 milyona yakın Türk dili ailesine mensup insanların yaşadığını biliyoruz. Bunların içerisinde bilhassa Tacikistan da önem arz ediyor, yüzde 27 civarında bir nüfusa sahipler. Özbekler, Türkmenler, Kırgızlar burada yer alıyor fakat son bir haftadır hem görüntü, materyal bize ulaşıyor hem mail yoluyla şikâyetler geliyor, o da şu: Kuzeyde yaşayan bu insanların Taliban yönetimince iç ve dış göçe zorlandığı. bu, tabii kaygılarımızı arttıran bir durum; iki sebeple. Birincisi, eğer dış göç baskısı artacak olursa bu hem Özbekistan, Tacikistan, Kırgızistan sınır güvenliği açısından bir risk oluşturacaktır. İkincisi de zaten son süreçte İran üzerinden bir göç baskısı altında olan ülkemiz sınırlarına da görelilik olarak yeni bir baskı meydana

gelme ihtimali söz konusudur. Ben, aracılığınızla Bakanlığımızın bu konuda, başta Büyükelçiliğimiz olmak üzere, Afganistan makamlarıyla bu konunun gerçekliği, boyutları ve varsa çözümleri konusunda bir girişimde bulunmasını partim adına rica ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; bu göç konusunda tabii biz de aslında göç ve sınır konularını birleştirerek gerekli önlemleri aldık. Özellikle İran sınırında bir sistemimiz var, bunu elektronik olarak da çok güçlendirdik ama dediğiniz gibi, bu tür benzer olaylar olabiliyor. Son sıralarda iklim değişikliğinden de kaynaklanan bir göç baskısıyla karşılaşabiliyoruz ama bu konuda sizin bahsettiğiniz bilgileri biz derleriz, sizden de müsaadenizle o bilgileri net bir şekilde de alırız ve biz bunu, dediğiniz unsurları da hani Afganistan'ı ve de İran'ı... Biliyorsunuz, arada da İran olduğu için hani oradan, Afganistan'dan geçip de İran'a da gelmeleri gerekir bu aşamada ama biz bu göç akımlarına karşı önlemleri alıyoruz. Sizdeki bilgileri de alıp ilgili makamlarımıza, göç sınır idaremize de hemen ulaştırırız.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen, görüşü olan arkadaşımız var mı?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Konu, Tacikistan ile Güvenlik İş Birliği Anlaşması ve özellikle göçmen kaçakçılığının engellenmesi söz konusu. Sayın Bakan Yardımcısı burada ama İçişleri Bakanlığının yetkilisi var, tabii, askerî makamlar çıkmışlar. Basında yer aldı dün, belki dikkatinizi çekmiştir. Sayın İçişleri Bakanlığı Temsilcimizin bilgisi olabilir, olmayabilir askerî makamlardan kimse olmadığı için. Şimdi “Tacikistan’la göçmen kaçakçılığını önleyeceğiz.” diyoruz, dün saygın bir gazeteci, Barış Terkoğlu köşesinde gündeme getirdi: Suriye’den Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bir tuğgeneralin makam aracıyla düzenli olarak vızır vızır -aranmadığı için makam araçları- göçmen kaçakçılığı yapıldığı ve içeriye, Suriye’den içeriye sürekli insan kaçırıldığına ilişkin bir dosyayı... “Dosya” diyorum, iddia değil, dosya yani soruşturması başlamış, mahkemeye gitmiş ve o da yazısında bunun sadece o kişiye yani o tuğgenerale -“B.Ç.” diye kod verilmiş- ilişkin değil, çok yoğun yapıldığını gündeme getirmiş. Ben tabii ki Türk Silahlı Kuvvetlerimizin görevini layığıyla, gereğiyle yapan mensuplarını tenzih ediyorum. Tabii ki yani bir çürük elma bütün kurumu kapsamaz ama yine de bunun bu şekilde yapılabiliyor olması ve hakkında soruşturmalar açılması... Emekliliğe sevk edildiği yönünde haberleri okuyoruz. Bu konuda elinizde bilgi var mı? Ve sınırimızdan bu şekilde makam araçlarıyla, hele de askerî, en üst düzey komutanların makam araçlarıyla geçiş yapılması noktasında acaba İçişleri Bakanlığı ya da diğer makamlar bu konuyu gündeminize aldınız mı? Dışişleri Bakanlığının da gündeminde olması gereken bir konu doğal olarak sınırlar. Gündeminize getirmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Değerli Vekilim; İçişleri Bakanlığımızın Temsilcisiyle de şimdi istişare ettik. Bizde bu konuda bir bilgi yok doğrusu, zaten bir adli mesele olabilecek bir konu. O açıdan hani zaten böyle bir kaçakçılık, göç...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, şöyle yapalım isterseniz: Komisyon toplantısı bitmeden ilgili arkadaşlar da tekrar gelsinler, Milli Savunma Bakanlığındaki arkadaşlar da; siz de bilgileri nereden alacaksınız alın, bu konuda Komisyonu bilgilendirin lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Tabii, nasıl uygun görürseniz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bugün bunun cevabını alalım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Tamam Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan arkadaşımız var mı?

Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TACİKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GÜVENLİK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 22 Temmuz 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1627) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumî Anlaşmasına Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasına Dair 29/8/1961 Tarihli ve 358 Sayılı Kanuna Ek Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1733) (*)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 9'uncu sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1733) esas numaralı Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumî Anlaşmasına Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasına Dair 29/8/1961 Tarihli ve 358 Sayılı Kanuna Ek Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

2/11/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (2/1733) esas numaralı Kanun Teklifi, 6/11/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay'a bilgilendirmeye alakalı söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, uygun görürseniz ben sözü Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcimize aktarıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ KEREM DÖNMEZ – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyeleri; Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası 1956 yılında kurulmuş bir banka ve aslında Avrupa Konseyinin iskân fonu olarak kuruldu. Daha sonra, devamında Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası ismini aldı. Banka bizim için önemli bir banka; yüzde 7,1 sermaye payıyla bankada temsil ediliyoruz; hâlihazırda taahhüt edilmiş sermayemiz 388 milyon avro tutarında. Ülkemizin bankanın hedef ülkeleriyle aktif portföyündeki payı 1,4 milyar avro ve oran olarak da yüzde 12,5. Ülkemiz hâlihazırda 2010-2023 yılları arasında bankadan toplam 2,9 milyar ABD doları tutarında finansman sağlamış olup toplam verilen finansmanın içerisinde toplam oranı 5,8 olarak yer almaktadır. Hâlihazırda AKKB'nin taahhüt edilmiş sermayesi 4,25 milyar avro artışla 9,7 milyar avroya; ödenmiş sermayesi ise 1,2 milyar avro artışla 1,8 milyar avroya çıkarılacaktır. Ülkemizin bankadaki yüzde 7,1 oranındaki sermaye payının muhafaza edilebilmesi için 301,3 milyon avro karşılığı hisse için taahhütte bulunmasıyla bu tutarın ödenmiş sermayeye karşılık gelen 85,1 milyon avrosu 4 eşit taksitte ödenecektir.

Ülkemizin AKKB'ye üyeliğini sağlayan kanun kapsamında sermayemiz için üst sınır 502,6 milyon avro olarak belirlenmiş olup yeni sermaye artırımıyla bize düşen toplam sermaye tutarı 689,6 milyon avro olacak ve bu sınırı aşacaktır. Bu yüzden kanunda değişikliğe gidilerek limit tutarı sermaye artırımına katılmamıza imkân verecektir.

Sayın Başkanım, konuşmamı burada sonlandırırken kanun taslağının bankadaki oy gücümüzün korunması adına olumlu olarak değerlendirilmesi hususunu sizlerin ve Sayın Komisyon üyelerimizin görüşlerine arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

*(2/1733) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir

Ben bir konuyu merak ettim; 1961’de imzalanan Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumî Anlaşması’nın genel çerçevesiyle ilgili bir bilgi var mı sizde? Nedir bu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
KEREM DÖNMEZ – Tabii Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, kanun şöyle: İlk olarak İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa bankaları, Avrupa kapsamında, Batı Avrupa’ya gelecek ilave göçlerin vesaire önlenmesi anlamında Avrupa Komisyonu içerisinde, Avrupa içerisinde kurulmuş bir fon aslında bu, “iskan fonu” sizin dediğiniz gibi. Asıl amacı da Avrupa içerisindeki projelerin finansmanının kalkınmasını desteklemek, daha sonra ülkelere yayılıyorlar ve diğer Avrupa ülkelerinin de kalkınma odaklı projelerini desteklemek istiyorlar. Bu kapsamda da ülkemiz önemli bir paya sahip; kalkınma anlamında özellikle altyapı finansmanında, Covid anlamında, deprem finansmanı anlamında destek sağlamış bulunuyor efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız var mı?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, ben...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkanım, sizin açtığınız genel bilgilendirme sorusuna devam bağlamında yani ülkemiz ne kadar faydalanmış? Yani bu kalkınma... İşte, bu bankanın ülkelere sağladığı yardımlardan hangi alanlarda faydalanmışız ve bu sermaye artırımıyla alacağımız yardımlarda da bir artış söz konusu olacak mı? Belli projeler var mı? Biraz daha detaylı bilgi verme şansınız var mı?

Teşekkür ederim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
KEREM DÖNMEZ – Tabii ki Sayın Vekilim.

Sayın Vekilim, hâlihazırda 2010-2023 yılları arasında ilgili bankadan yaklaşık 2,9 milyar tutarında finansman sağladık. Bu kapsamda, biraz önce belirttiğim üzere, en son projelerden örnek vermem gerekirse, İSMEP Projemiz var efendim. İSMEP Projesi Marmara depremi sonrasında İstanbul’da sismik riskin azaltılması ve depreme karşı tedbir alınması noktasında kurulmuş bir proje; bu proje kapsamında, bankadan destek sağladık. Onun dışında, yine Covid dönemi noktasında Sağlık Bakanlığımızın yaptığı harcamaların karşılanması amacıyla yine banka uygun koşullu desteklerini bize karşı devam ettirmiş oldu. Şöyle: Önümde birçok proje var Sayın Vekilim, 2004 yılından başlayıp 2024 yılına kadar devam ediyor. Örnek olarak, KOBİ’lerin gelişimi, KOBİ’lerin finansal olarak desteklenmesi anlamında katkılar sağlandı. Onun dışında, havza rehabilitasyonu, Susurluk havzasının rehabilitasyonu, TEDA Şehir Projeleri, İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçiş Projesi gibi, yine EXIMBANK olsun, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası olsun, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası olsun, bu bankalara belediye finansmanı kapsamında da destekler sağlandı Sayın Vekilim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, belirli bir sermayemiz var burada, bir sermaye aktarımında bulunuyoruz, aktardığımız sermaye ve elde ettiğimiz faydaya baktığımızda toplam şeyi var mı elinizde? Toplamı gösteren, proje bazında değil de toplam bazda, ne kadar verdik, ne kadar faydalandık?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ KEREM DÖNMEZ – Sayın Başkanım, bu kapsamda bizim hâlihazırdaki sermaye payımız yüzde 7,1. Aslında, biz de bankalara sermaye artışında, bu noktada karşılaştırmayı yapıyoruz. Bankanın üye ülkelere hedefleri var; bu noktada da aktif portföy noktasında yüzde 12,5 sağladık. Dolayısıyla, verdiğimiz katkının oran olarak üzerinde bir kredi getirisiyle karşı karşıyayız Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben bunu özellikle sorguluyorum, şu anlamda: Önceki görevimde de ben bu konunun biraz üzerinde duruyordum aslında. Bizim Türkiye’deki kurum ve kuruluşlarımız, üniversitelerimiz de dâhil buna, sivil toplum örgütlerimiz de dâhil, genelde “kaynaklar” deyince, yurt içi kaynaklara odaklanıyorlar. Kurumlarımızın dışarıdaki kaynaklardan, özellikle proje karşılığı dışarıdaki kaynaklardan faydalanma konusunda biraz daha ısrarla teşvik edilmesi gerekiyor, ısrarla sorgulanması gerekiyor. Ben, o anlamda bunu yine sordum, sorguladım ki buna devam etmek lazım yani Türkiye’ye ayrılan birçok fon var, bunları yeteri kadar kullanamıyoruz, ısrarla bunu daha da fazla artırmayla alakalı...

Evet, teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ben bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – “Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri...” diye geçiyor, işte bankada belli bir sermaye olduğu söyleniyor ya, Bakanlar Komitesinden çıkacak herhangi bir ihlal kararının buradaki sermayeye erişimine dair bir etkisi olabiliyor mu?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Müsaade buyurursanız Sayın Genel Müdürem...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ KAAAN ESENER – İyi günler efendim.

Komisyonun değerli üyeleri, Avrupa Konseyinde son dört sene daimî temsilci olarak görev yaptım. O bilgiye dayanarak bilgi vermek istiyorum size. Bakanlar Komitesinin doğrudan banka üzerinde etkisi yoktur ve etkisi dolaylıdır. Evet, Avrupa Konseyinin bir yan kuruluşu olarak çalışır banka ancak Bakanlar Komitesindeki bahsettiğiniz kararlarla hiçbir alakası yoktur. Bizim büyük paydaşlardan bir tanesi olduğumuz bankada işler tamamen başka bir mecrada yürür. Dolayısıyla, AİHM kararları olsun, başka kararlar olsun, banka bunlarla ilgilenmez; banka özellikle kendi kuruluş amaçlarını yerine getirmek amacıyla çalışır ve Bakanlar Komitesinin diğer kararları bankayı çok da etkilemez.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**AVRUPA KONSEYİ İMTİYAZ VE MUAFİYETLERİ UMUMÎ ANLAŞMASINA EK
ÜÇÜNCÜ PROTOKOLÜN ONAYLANMASINA DAİR 29/8/1961 TARİHLİ VE 358 SAYILI
KANUNA EK KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 11/7/1972 tarihli ve 1608 sayılı Avrupa Konseyi İmtiyaz ve Muafiyetleri Umumî Anlaşmasına ek Üçüncü Protokolün onaylanmasına dair 29/8/1961 tarihli ve 358 sayılı Kanuna Ek Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “100 527 000 ECU’ya” ibaresi “689 600 000 Avro’ya” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşlarımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 1608 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 45’inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1733) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyalız, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı’nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un; Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının Kuruluş Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin 259 ve 260 Sayılı Guvernörler Kurulu Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2018) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 10’uncu sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’un (2/2018) esas numaralı Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının Kuruluş Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına İlişkin 259 ve 260 Sayılı Guvernörler Kurulu Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

**(2/2018) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir*

15/2/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (2/2018) esas numaralı Kanun Teklifi, 16/2/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Bozay’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerimiz; ülkemiz, 1991 yılında faaliyete geçen Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının kurucu üyelerinden. Bu bankayla çok çeşitli projelerimiz var, depremde de bizim projelerimize destek oldu. Sayın Başkanım, biraz evvel sizin buyurduğunuz “Bu uluslararası finans örgütlerinden nasıl yararlanırsınız?” şeklindeki konuya uzanan bir gelişme bu. Banka kuruluş anlaşmasında değişiklik yaparak faaliyet bölgesini Sahra Altı Afrika ve Irak’ı da kapsayacak şekilde genişletiyor. Bizlerin de buralarda projeleri var, 200 milyondan başlayarak 1,2 milyar avroya kadar gidecek projeler oluşacak ve bu açıdan bankanın alanını genişletme konusundaki, faaliyet bölgesini genişletme konusundaki düzenlemelerine katkıda bulunarak kendi düzenlememiz de buna göre yapmak istiyoruz. Bu kanun teklifini de bu anlayışla yüce Meclisimizin takdirine ve onayına sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen, görüş bildirmek isteyen arkadaşımız var mı?

Peki, bu 259 ve 260 sayılı Guvernörler Kurulu Kararları, biraz önce ifade ettiğiniz çerçevede mi Sayın Bozay?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Yok efendim, şimdi Sayın Maliye Bakanlığımızın temsilcisi anlatacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ KEREM DÖNMEZ – Sayın Başkanım, 259 ve 260 sayılı Kararlar, bu kuruluş anlaşmasında yapılacak değişiklikteki kararlar; doğrudur. Birincisi Sahra Altı ülkelerinin ilave edilmesi; ikincisinde de ilgili banka, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası yeterlilik rasyosunu daha esnek hâle getiriyor. Diğer guvernörler, karar alıcılar, diğer ülkeler tarafından da kabul edilmiş efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum.

AVRUPA İMAR VE KALKINMA BANKASININ KURULUŞ ANLAŞMASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN 259 VE 260 SAYILI GUVERNÖRLER KURULU KARARLARININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının Kuruluş Anlaşmasında değişiklik yapılmasına ilişkin 259 ve 260 sayılı Guvernörler Kurulu Kararlarının onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2018) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı'nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... kabul edilmiştir.

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2160) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 11'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2160) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi bulunmaktadır.

15/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan teklif, 16/5/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Dışişleri Komisyonunun değerli üyeleri; gündemimizde olan bu anlaşma 3 Şubat 2022 tarihinde, savaş başlamadan önce, o dönemki Ticaret Bakanımız tarafından Ukrayna Başbakanıyla imzalanmıştı. Ukrayna'nın Avrupa Birliğiyle serbest ticaret anlaşması yapması sonucunda bir dezavantaj ortaya çıkmıştı bizim ihracatımız ve ticaretimiz açısından. Bu anlaşmayla bu bölgedeki pazar kaybımızın önüne geçilmiş olunacaktır.

**(2/2160) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

Aynı zamanda, Ukrayna'yla ilişkilerimiz stratejik ortaklık seviyesinde ve Sayın Başkanım, bu savaş sırasında da bizim özel sektörümüz oranın yeniden imarında yer almaktadır, Ukrayna'nın yeniden imarı önümüzdeki dönem daha da yoğunlaşacaktır. Ukrayna'yla her alanda gelişen ilişkilerimizin bizim de yararımıza olacak şekilde serbest ticaret anlaşmasıyla ihracatımızı, ithalatımızı da birlikte artırarak ticaret hacmimizi geliştirme imkânı verecek bir anlaşma olarak görüyoruz ve bu anlaşma sayesinde beklentimiz, ticari ilişkilerimizin kapsamının ve kapasitesinin önemli ölçüde geliştirilmesidir. Bu anlayışla saygılarımızla yüksek onayınıza sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Namık Bey.

NAMIK TAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, öncelikle hoş geldiniz diyorum, epeydir görüşemedik, özledik sizi.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum, biz de sizleri özledik.

NAMIK TAN (İstanbul) – Bu arada, Amerika'yı da ziyaret etmişsiniz Komisyon olarak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Komisyonu bilgilendirdim toplantının başında. Komisyon adına gittik, Komisyon Başkanı olarak gittim.

NAMIK TAN (İstanbul) – Beraber gitmeyi beklerdik de.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Beraber de gideceğiz, amaç oydu zaten. Yani ana amaç yapısal bir ilişkiyi kurmaktır. Komisyonla ayrıca ziyaretlerimiz olacak tabii ki. Zaten görüşmelerimiz tamamen... Başta da ifade ettim -belki toplantı tutanaklarına da göz atabilirsiniz- orada neler yaptık, kimlerle görüştük, nasıl görüştük.

NAMIK TAN (İstanbul) – Söyledi arkadaşlarımız. Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ederim.

NAMIK TAN (İstanbul) – İkincisi de yine Dışişlerinde kurulması öngörülen vakıf hakkında. Bu kanun teklifi tali komisyon olarak bize gelmiş durumda. Bu, gerçekten bizi çok rahatsız etti yani aslında onun görüşüleceği esas komisyon burasıdır takdir edersiniz. Belki tali komisyon başka yer olabilirdi ama en azından bu konuyu görüşmek için, değerli arkadaşlarımızın da katkılarını kapsamlı bir şekilde almak için burada görüşülmesini sizin sağlamanızı beklerdik. Gerçekten çok üzüldük çünkü bu çok sorunlu bir yasa teklifi. Biz görüşlerimizi açıkladık çeşitli vesilelerle, yine size gerekirse ayrıntılarıyla bildirebiliriz, hiç değilse bundan sonra... Bu tali komisyon bir nevi sanki müzakereden kaçırılması gibi algılanıyor, Komisyonumuz için de...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Tan, bununla ilgili -zaten Sayın Çakırözer gündeme getirdi- gerekli görüşmeler yapıldı, Bakanlık gerekli görüşünü bildirdi, biz de gerekli görüşlerimizi ifade ettik; yine tutanaklarda mevcut. Yani tekrar dönmek isterseniz aynı konuya dönebiliriz ama Ukrayna'yla alakalıysa alalım şimdi, yoksa eğer sonuna bırakırsak yani toplantının bütünlüğünü sağlama adına memnun olurum.

NAMIK TAN (İstanbul) – Bırakacağım ama önemi babında tekrar etmek istedim her ikisini de.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, anladım, toplantının bütünlüğünü sağlama adına söylüyorum bunu.

NAMIK TAN (İstanbul) - Ukrayna meselesine gelince yani Ukrayna'yla olan, şu görüşmekte olduğumuz anlaşma... Bu konuda da sorunlar var. “Bu sorun nedir?” diyeceksiniz. Bakın, siz en başta belirttiniz, bu, 15 Nisan 2024 tarihinde Dışişleri Komisyonuna indirilmiş vaziyette. Düşünün, bugün sanıyorum 21'i ayın, altı gün. Tüm bu metin 1.263 sayfadan oluşuyor. Şimdi, sizden istirham

ediyorum, yani bunu nasıl detaylı bir şekilde incelememizi bekliyorsunuz, hangi uzmanımız var? Ya, bizi bırakın, sizlerde bu kadar detaylı bir incelemeyi yapabilecek uzman var mı? Ben hiç öyle olduğunu sanmıyorum. Yani demek istediğim...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Siz tüm anlaşmaları sayfa sayfa okuyor musunuz Sayın Bakanım?

NAMIK TAN (İstanbul) – Okuyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani okuyorsanız size...

NAMIK TAN (İstanbul) – Bakın, daha önce de yapıldı çünkü bu. Daha önce mesela Katar’la imzalanan anlaşma da 1.500 sayfa; o da aynı şekilde getirildi. Tabii, bu öyle hızlıca geçirme şekli usul açısından da biraz hoş olmuyor diye düşünüyorum. Bunun daha fazla incelenmesi gerekirdi, bu konuda hakikaten daha kapsamlı bir inceleme için vakitlice getirilmesi lazımdı en azından, değil mi; bir on beş gün, yirmi gün önce, değil mi? Şimdi, altı günde -ben size büyük bir saygıyla soruyorum- siz ne kadarını incelediniz bunun? İstirham ediyorum yani bunun bu şekilde... Mutlaka içinde iyi şeyler vardır, mutlaka ama biz bilmiyoruz, anlayamıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay’ın, İstanbul Milletvekili Namık Tan’ın (2/2160) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben kendi yöntemimi söyleyeyim size, buraya gelmeden önce benim kendi çalışma yöntemimi söyleyeyim ne kadar vakit ayırdığımdan ziyade. Yani ne kadar vakit ayırdığımı söylersem belki şey olabilir, yani bazı konularda belki şey de olunur, ifade etmek istediğim farklı anlaşılabilir. Şimdi, normalde Komisyon üyelerimiz var, bizim Komisyon uzmanlarımız var, Komisyon uzmanlarından bununla ilgili gerekli bilgileri alırım, sonrasında Dışişleri Bakanlığından ve ilgili bakanlıklardan da eğer ki bir şey varsa onlardan da gene alırım, gerekli brifingleri de alırım, gerekli sorgulamaları da yaparım yani buraya getirmeden ben kendi sorgulamalarımı yapıyorum. Eğer inanmıyorsam buraya getirmiyorum zaten, buraya getirdiğimde de siz de görüyorsunuz, gerektiği yerde sizden daha sert soruları bütün açıklığıyla ben soruyorum. Dolayısıyla “Buraya gelen anlaşmaların mutlaka geçmesi gerekir.” şeklinde bir yaklaşımım da yok. Altı gün yetmeyebilir, size daha fazla zaman verilebilir ama altı gün, zannediyorum, bugüne kadar yapılan toplantılarda da genelde teamül bundan daha farklı bir şey değildi; hatta, bir gün öncesinde size bildirilen gündemler de vardı.

NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben iyi niyetinizden en ufak bir şekilde şüphe etmiyorum ama takdir edersiniz, bu altı günün iki veya üç günü zaten tatil yani geriye kalıyor üç dört gün bir zaman.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bizim gündemimizde olan tüm anlaşmalar için şunu yapabiliriz, bugün bu kararı da alabiliriz hemen. Gündemimizde olan anlaşmalar belli zaten, gündemimizde dediğim Komisyonumuza havale edilen anlaşmaların tamamı. Meclise geldiği günden itibaren, Meclisten bize sevk edildiği andan itibaren... Hepinize zaten açık bunlar, gizli şeyler değil yani gündemimize almamızı beklemenize gerek yok. Gündemimize almamız demek burada görüşülmesi demek, zaten o anlaşmalar Meclis bize sevk ettiği andan itibaren herkese açıktır, o tarihten başlamak lazım, son altı gün değil. Yani o toplam anlaşmadan hangilerinin bugün görüşüleceğini biz size bildiriyoruz, yoksa, gökten zembille inmiyor bu anlaşmalar, hepsi belli. Altı ay değil -burada biraz önce de gördünüz- sekiz yıldır bekleyen anlaşmalar var, bir yıldır, iki yıldır, üç yıldır gelip geri giden, tartışılan anlaşmalar var. Dolayısıyla böyle bir şey söylerseniz yanlış itham etmiş olursunuz bizi diye düşünüyorum.

NAMIK TAN (İstanbul) – Yani “itham” kelimesi çok ağır oldu. Ben hiç itham etmek durumunda değilim, sizi de hiçbir zaman itham etmem. Öyle bir kelimeyi kendime yakıştıramam.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani ben biraz öyle algıladım, onun için dedim.

NAMIK TAN (İstanbul) – Ben sadece bu işi iyi görüşelim, hepimiz anlayalım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ama işte ben de onu söylüyorum, anlaşmalar açık.

NAMIK TAN (İstanbul) - ...katkımız olsun şeklinde söylüyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam.

NAMIK TAN (İstanbul) - Bir ithamda bulunmuyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Size ben listesini de göndereceğim bugün, tüm üyelerimize de; hangi anlaşmalar bizde var, tamamını göndereceğim ve hangisini istiyorsanız hepsini de göndereceğim.

NAMIK TAN (İstanbul) – Bakın, şimdi, 5 numaralı anlaşma... Ben burada yoktum maalesef, onu da söyleyeyim. Bu anlaşma kaç sene sonra gelmiş? Kırk üç yıl sonra. Yani biz şimdi nereden bileceğiz bunun kırk üç sene sonra gelmeyeceğini? Yani o mantıktan bakarsanız...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hangisi? Anlamadım.

NAMIK TAN (İstanbul) - Siz diyorsunuz ki: “Hemen incelemeye başlayın.”

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hayır, hayır; hemen incelemeye başlayın demiyorum. Bizim görevimiz şudur: Meclis bizim Komisyonumuza havale ettiği andan itibaren bizim sorumluluğumuz başlar. Komisyon üyeleri olarak da bizim sorumluluğumuz böyle başlar ve hangi anlaşmaları bize havale ettiği bellidir. Dolayısıyla o anlaşmalar bize havale edildikten sonra onları her an inceleyebilirsiniz. Yani gündemimize aldığımız günü beklemenize gerek yok.

NAMIK TAN (İstanbul) – Tamam, anlıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimize aldığımız gün, o anlaşmalardan hangilerini burada görüşeceğimiz konusudur.

NAMIK TAN (İstanbul) - Tamam, bir şey demiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani aylardır orada açık olan anlaşmalarımız vardır, mesela burada olan Sudan Anlaşması, hatta kaç defa buraya gelip yine Dışişleri Bakanlığının teklifi üzerine -hatırlayın- önergesi üzerine de, bizim kendi önergemiz üzerine de buradan çıkardığımız şeyler vardır. Yani ne kadar zaman istiyorsanız biz veriz.

NAMIK TAN (İstanbul) - Tamam, işte...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yeter ki siz üzerinden geçin ve ölümüne her türlü eleştiriye de açığız.

NAMIK TAN (İstanbul) – Tamam, eleştiri değil yani...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani Komisyonumuz açık, dediğim gibi, o eleştirileri ben kendim yapıyorum zaten.

NAMIK TAN (İstanbul) – “Eleştiri” diye bir şey yok, bizim eleştirilecek bir durumumuz yok. Bir ülke için anlaşma imzalamışsınız, onu anlamaya çalışıyoruz, birlikte anlayalım diye.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, eleştirelim, niye olmasın? Hayır, hayır, niye olmasın? Eleştirebiliriz.

NAMIK TAN (İstanbul) – Eleştirebiliriz de ama...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Eleştirmeliyiz de.

NAMIK TAN (İstanbul) – Şu anda bir eleştiri niyetimiz yok, onu anlatmaya çalışıyorum. Dolayısıyla sizden istihdam ediyorum, mesela, tali komisyon bu konuda düşünülebilir çünkü o tali komisyondan alınacak ayrıntılı görüşe göre bu anlaşmayı ele alabiliriz. Yani bu konuları da sizin

takdirinize sunuyorum. Yani, bu hakikaten çok kötü, 1.263 sayfa, ben inceleyemedim bunu. Siz ne dersiniz deyin, bunu bu sürede incelemenin pek makul olmadığı kanaatindeyim; bunu kayda geçirmek isterim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bunu da biraz önceki ifadelerim çerçevesinde kayda geçmesi için söylüyorum, biraz önce söylediğim ifadeyi tekrarlıyorum: 15/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan bu teklif 16/0/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonumuza havale edilmiştir. O andan itibaren her an bunu inceleyebilirsiniz, istediğiniz zaman alabilirsiniz, istediğiniz şekilde inceleyebilirsiniz yani son altı gün değil.

Teşekkür ediyorum ben.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

11.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2160) (Devam)*

BAŞKAN FUAT OKTAY - Görüş, eleştiri, öneri, soru varsa...

TALİH ÖZCAN (Düzce) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Özcan.

TALİH ÖZCAN (Düzce) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ukrayna'yla ticaretimiz hem gün geçtikçe çok hızlı bir şekilde artıyor hem de ihracatımız ve ithalatımız karşılıklı olarak yükseliyor, bunun farkındayız. Ukrayna kömür üretiminde, çelik üretiminde, tahıl üretiminde son derece önemli bir ülke. Çelik üretiminde ürettiği malların çoğunluğunu kendi ülkesinde kullanmıyor yalnız, ürettiği malların çok az bir kısmını kullanılıyor ancak bir ihracatçı konumunda. Türkiye de bu ticari ilişkilerde ithalatçı konumuna gelmiştir. Şimdi, bizim de içeride çelikte üretici firmalarımız, şirketlerimiz var. Ukrayna'yla yapacağımız bu ticari ilişkilerde üretici firmalarımız, fabrikalarımız ne kadar zarar görebilir? Bu ithalatı kısıtlayarak ülkenin gelişmesi için bir tedbiriniz var mı, almayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Bozay...

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Başkanım, izninizle, Ticaret Bakanlığı Genel Müdürümüz bu soruya cevap verecek.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE - Sayın Başkanım, çok değerli Dışışleri Komisyonu üyeleri; ben de saygılarımı sunarak sözlerime başlamak istiyorum.

Gerçekten de demir çelik konusu Ukrayna'dan ithalatımızda son derece önemli bir husus. Bu çerçevede, Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında biz hassas olduğumuz bu demir çelik ürünlerinde miktar kısıtlaması uyguluyoruz. Aslında, normalde serbest ticaret anlaşmalarında, özellikle sanayi ürünlerinde miktar kısıtlaması uygulaması çok bilinen, çok uygulanan bir husus değil. Serbest ticaret anlaşmaları tamamen -malumunuz olduğu üzere- liberalleşme üzerine kurulu ancak Ukrayna Anlaşması'nda -on bir yıl süren ve on bir yılın sonunda sonuçlandırdığımız bu anlaşmada- Ukrayna tarafını demir çelik ürünlerinde kota uygulamasına razı ettik. Bu çerçevede, Ukrayna'nın en büyük

ihracat kalemlerinden demir çelikte ön plana çıkan yassı hadde ürünlerinde ki Türkiye'nin 2023 yılında bütün dünyadan ithalatı 5 milyon tondur ve biz Ukrayna'dan 120 bin ton gümrük vergisiz kota sağlamayı taahhüt ettik sadece; onun dışında, diğer demir çelik ürünleri anlaşma dışında tutulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA HÜKÜMETİ ARASINDA
SERBEST TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
VE ANLAŞMANIN EKLERİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLERİN CUMHURBAŞKANINCA
DOĞRUDAN ONAYLANMASINA DAİR YETKİ VERİLMESİNE İLİŞKİN KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Şubat 2022 tarihinde Kiev'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen Anlaşmanın eklerine ilişkin değişiklikleri doğrudan onaylamaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – 1'inci madde hakkında görüşü olan, sorusu olan arkadaşlarımız var mı? Yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Görüşü olan yok varsayımıyla -varsa söz verebilirim- oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu nihai oylamadan önce ben bir şey daha sorabilir miyim arkadaşlar? Bu Ukrayna'yla ilgili serbest ticaret anlaşmasının uygulanması ne kadar mümkün olacak bu şartlar altında yani Rusya ve Ukrayna arasındaki oradaki mevcut durum dikkate alındığında?

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE – Sayın Başkanım, aslında son bir yıldır Ukrayna'yla bu konuda temas hâlindeyiz. Malumunuz olduğu üzere Ukrayna da bu anlaşmayı Parlamentosuna sevk etmiş durumdadır. Beklentimiz bir veya bir buçuk ay içerisinde onların Parlamentosundan da çıkması şeklinde çünkü şöyle bir uzlaşmamız var; ilk ortak komiteyi de bu yıl içerisinde yapacağız, bu konuda da anlaştık.

Arz ederiz efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, teşekkür ediyorum.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2160) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1611) () (TBMM İç Tüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 12'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1611) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiştir.

Söz konusu teklif 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Sayın Bozay'a veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekiller; ortak bir geçmişe, yakın insani bağlara ve her dönemde dostane ilişkilere sahip olduğumuz Sudan'la bu yöndeki ilişkilerimizi ticaret alanında da geliştirmek istiyoruz.

Bu anlaşma sanayi ürünlerindeki ihracat ve ithalatta uygulanan gümrük vergileri ile miktar kısıtlamaları ve eş etkili vergi önlemlerinin kaldırılması başta olmak üzere tarım ürünlerinde taviz değişimi, ticarete teknik engeller, sağlık ve bitki sağlığı önlemleri, dâhilî vergilendirme, korunma önlemleri, ödemeler, menşe kuralları konularında düzenlemeler içermektedir. Bahse konu anlaşma çerçevesinde ülkemiz ile Sudan arasında ticarete konu olacak ürün listeleri anlaşma eklerinde sıralanarak “vergî muafiyeti olan ürünler” ve “kademeli olarak yıllar bazında tarife indirimi uygulanacak ürünler” olarak belirtilmiştir. Söz konusu anlaşmanın Türk firmalarının Sudan pazarında üçüncü ülkelere karşı avantajlı olmasının yanı sıra diğer pazarlara girmeleri konusunda da fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

**(2/1611) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

Diğer taraftan, Türkiye ve Sudan Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın eklerine ilişkin değişikliklerin Sayın Cumhurbaşkanınca doğrudan onaylanmasını teminen yetki verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu yetki uyarınca anlaşmanın eklerine dair teknik nitelikli değişikliklerin yürürlüğe giriş sürecinin kısaltılması mümkün olabilecektir.

Saygılarımızla onayınıza arz ediyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sorusu olan, görüşü olan?

NAMİK TAN (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Tan.

NAMİK TAN (İstanbul) – Efendim, bir sorumuz olmayacak ama bizim şerhimiz var bu anlaşma konusunda; sadece onu kayda geçirmek istedim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam yani onunla ilgili zaten sonunda bir süre vereceğiz.

Başka görüş...

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Torun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu anlaşma Aralık 2017'de imzalanmış bir anlaşma, yedi buçuk yıl olmuş; ondan beri Sudan'da bayağı değişiklikler oldu, bildiğiniz gibi şu anda bir iç savaş var. Merkezî hükûmet yani General Burhan yönetimindeki hükûmet Port Sudan'a çekildi, Hartum şu anda isyancı Muhammed Hamdan Dagalı komutasındaki Hızlı Destek Kuvvetlerinin kontrolünde. Bu anlaşmayı uygulayacak bir hükûmet yok orada yani bu anlamda, şu anda bu anlaşmanın bir acelesi olduğunu görmüyorum yani karşısında muhatabımız şu anda yok.

Burada ben Dışişleri Bakanlığımıza özellikle seslenmek istiyorum: Şimdi, belli ülkeler belli tarafları destekliyor; Birleşik Arap Emirlikleri isyancı tarafı destekliyor, işte, İran, Mısır resmî hükûmeti destekliyor; şu anda Türkiye her ikisi arasında daha tarafsız durmaya çalışıyor. Türkiye'nin özel bir pozisyonu var burada; her iki tarafın da gerçekten sözünü dinlediği, dinleyebileceği tek ülke pozisyonunda. Dolayısıyla ben geçmişte iç savaş yaşamış bir ülkede Türkiye'yi temsil etmiş birisi olarak şunu söyleyeyim; iç savaşlar belli bir süreyi geçtikten sonra dönüşü çok zor oluyor, özellikle merkezî hükûmetin de yıkılması sonucunda onun dönüşü artık çok uzun yıllar alıyor yani Somali'de 1991'de başladı iç savaş, 2011'den sonra yeni devlet kurulmaya başlandı, on küsur senedir hâlâ o devletin çalışmaları devam ediyor. Aynı şey başka ülkeler için de geçerli dolayısıyla Türkiye'nin burada daha hızlı davranıp... Çünkü Sudan herhangi bir ülke değil, Türkiye'yle tarihi bağları olan kardeş bir ülke; ekonomik olarak, siyasi olarak, ticari olarak birçok bağımız var. Şu anda 20 milyon civarında yerinden edilmiş insan var ve orada iç savaşın devam etmesi, bence uzun vadede Türkiye için de göçmen riski anlamında bir risk oluşturuyor. Dolayısıyla bu konuda Dışişleri Bakanlığımızın daha proaktif davranmasını tavsiye ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Torun.

Sayın Bozay, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Vekilimizin söylediği hususlar, Sudan'daki sıkıntılar ve yaşananlar -eski tecrübeleri de bizim de eski mensubumuz olarak- çok doğru fakat Türkiye'nin dış politikası ve yürüttüğümüz yaklaşımla burada her iki tarafla da görüşen, merkezî hükûmetle de diğer unsurlarla da teması olan bir dış politikamız var ve yeniden imarı Sudan'ı

yeniden ayağa kaldıracaktır. Bu yeniden imar zamanı geldiğinde hazır bir anlaşmayla -en fazla insani yardımı bu ülkeye sağlayan ülke olarak bizim bu yaklaşımımız- bu tür anlaşmaları şimdiden bizim kendi iç hukukumuzda bitirdikten sonra Sudan'daki yetkililerle hızla götüreceğimizi düşünüyoruz. Bunu yaparken de aslında Sudan halkının yanındayız. Bu açıdan, şu anda da oradaki gelişmeleri en yakın şekilde takip ederken bizim tarafsız yaklaşımımız, aynı zamanda da merkezi hükümetle de diğerleriyle de savaş koşullarının hüküm sürdüğü bir ortamda bizim bu anlaşmayı ilerideki döneme, ilerideki süreçlere hazırlık babında bir an evvel yapmamızın yerinde olacağı ve çatışmalar sonlandığında da bu ortama yönelik ön alan ülke olabileceğimizi değerlendiriyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Aslında bununla ilgili ben de bir şey ifade etmek istiyorum. Son derece haklı görüşler bunlar, birkaç defa da zaten Dışişleri Bakanlığımız da bunu bir geri çekmişti ama ben de kendi tecrübelerimden hareketle Sudan'la ilgili bir şeyi söylemek istiyorum. Bir anlaşma yapmıştık, ben de o anlaşmanın içerisindeydim, el-Beşir dönemindeydi; sonrasında gittiğinde, aynı anlaşma -çok geniş kapsamlı bir anlaşmaydı- şu andaki savaşa veya iç karışıklıkta olan mevcut Cumhurbaşkanı ve Yardımcısı... Önce Yardımcısı gelip parafe etti, sonrasında Cumhurbaşkanı gelip parafe etti. Bizim o zaman da söylediğimiz şeydu: Bu tür anlaşmalarda eğer ki ortam müsaitse, o anlaşmayı sağlayabilerseniz, sonrasında iki taraf için de “kazan kazan” temelinde yapılan bir anlaşma ise yeni gelen taraflara da bunu bir sükûnetle, sağlıklı bir şekilde izah ettiğinizde kabul edilen bir boyutu oluyor. Biz de öyle yapmıştık; bir sonraki gelen hükûmete de anlaşmanın hangi zeminde, hangi şartlarda, niye yapıldığını... Dolayısıyla aynı şeye sıfırdan başlarsak belki yıllar alacaktı veya belki hiç yapamayacaktık ama önceden zaten her iki tarafın teknik ekipleri boyutunda da ciddi çalışıldığı için çok daha hızlı, orada rejim değişikliği olsa da hükümet değişikliği olsa da sürdürülebilirlik açısından bir şey sağlamış oldu. Belki bu anlamda yine faydası olabilir diye düşünüyorum ben de.

Teşekkür ediyorum.

Başka görüşü olan?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Namık Bey şerhimizin olduğunu söyledi, doğrudur, şerhimiz girecek ancak yani sanki böyle standart bir işte şerhi veriyoruz ama o şerhin içinde ne olduğunu izah etme ihtiyacı hissettim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Lütfen, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Eskişehir Milletvekiliyim, seçim bölgem de Beylikova ilçesi. Bilenler, geçenler bilir “süt diyanı” diye anılır ama şimdi bu Beylikova ilçesinde hayvan bulamıyoruz, hayvancılık bitme noktasında. Ben Eskişehir Beylikova dedim, buradaki diğer milletvekillerimiz kendi bölgelerinden örnek alsınlar.

Niye bunu açtım? Bu anlaşmanın ekleri arasında “Ek 1 2B -Türkiye'nin Tarım Ürünlerindeki Kota Bazlı Tavizleri” başlıklı belge uyarınca yüzde 100 kota içi tarife indirimi uygulanarak Sudan'dan ithal edilecek ürünler arasında; 50 bin büyükbaş, 2 bin küçükbaş hayvan, 8 bin ton et, 2 bin ton tereyağı, 2 milyon yumurta, 500 ton bal, 5 bin ton patates, 5 bin ton domates, bin ton sarımsak, 2 bin ton üzüm, her biri 5 biner ton olmak üzere buğday, arpa, yulaf, mısır, 2 bin ton buğday unu yer almaktadır. Bu ürünlerin istisnasız tamamı Türkiye'de yetiştirilmektedir. Sudan'dan yapılacak bu ithalatın belirtilen şekilde düzenlenmesi iç piyasanın ve kendi üreticilerimizin aleyhine olacaktır. Bunu daha önce de söyledik, şimdi geldiğinde bir daha söyleme ihtiyacını... Sayın Tan dedi ki: “Aynen şerhimizi koyacağız.”

Tarım ve hayvancılık sektöründeki sorunları, üreticilerimizi korumayı esas alan kapsamlı politikalar uygulayarak aşmak yerine, et ithal ederek fiyatları düzenlemeye çalışmak ülkemiz için son derece olumsuz bir tablo yaratmıştır, yaratacaktır. Türkiye'nin bu şekilde düzenlenen anlaşmalar yoluyla giderek ithalata daha bağımlı bir ülke hâline gelmesine itiraz ediyoruz. İktidarın yanlış tarım ve hayvancılık politikaları nedeniyle her iki sektörün de büyük yara aldığı ve işsizliğin her geçen gün tırmandığı ülkemizde üreticilerimizin haklarını korumak bizim Komisyonumuzun temel görevi ve ödevi olmalıdır diye düşündüğümüzü şerh olarak koymuştuk, bir daha koyacağız.

Sayın Başkanım, Sudan konuşulunca izninizle bir konuyu daha açmak istiyorum. Komisyonumuza -belki Dışişleri Bakanlığı kendisini görevli görür, görmez ama- Türkiye Büyük Millet Meclisine, Gazi Meclisimize verilmesi gereken bir hesap bulunmaktadır. Bu hesabı vermesi gereken AK PARTİ iktidardır. Nedir o hesap? On yıllık bir hesaptır, muhtemelen sizin de detaylarını bildiğiniz bir hesap. Nedir o? Sudan'da biz 1 milyon metrekaare -doğru mu hatırlıyorum- 1 milyon dönüm arazi kiralayacağız diye şirket kurduk. Bakın, 2014 yılında Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık AŞ kuruldu. Buradan mı geçti bilmiyorum, ben Mecliste değildim, belki buradan geçti, belki... Sonra ne oldu biliyor musunuz? 1 milyon dönümlük arazi kiralananaktı, orada pamuk, soya, susam, muz, mango üretilcekti, bunlar Türk pazarına girecekti yani hem Sudan'a hem Türkiye'ye. Peki, ne olduğunu hiç takip ettiniz mi, hiç aranızda merak eden oldu mu? Dönem dönem gazetelerde çıkar bu. Bu şirket battı arkadaşlar, battı değerli milletvekilleri. Bu süre zarfında batarken de 2018'den sonra yani "battı" diye resmî olarak açıklama yapılarak gerekli işlem yapılana kadar da yönetim kurulu üyelerinin -aralarında iktidarın tanıdığı isimler vardır- her biri huzur hakkı aldılar, maaş aldılar. Peki, arazi var mıydı? Arazi yoktu, alınmış bir arazi yoktu, kayıtlarında vardır bu.

Şunun için söylüyorum: Uzun uzun anlatabilirim ama bu tür anlaşmaları geçiriyoruz âlâyıvalayla "Şöyle iyi olacak, böyle güzel olacak." "Sudan böyle değerli, Somali böyle değerli." ama sonrasında olan, vergi verenlerin vergilerine oluyor.

Bakın, önümde Sayıştay raporunun sadece bu konuya ilişkin, 2021 yılına ilişkin rakamlarını paylaşayım sizinle: 2021 yılında Sudan'da şirket faaliyete başlamış ama arazi yok yani tarım falan yok, sadece yönetim kurulu, başkan ve üyelerine huzur hakkı ve ikramiye olarak bizim vergilerimizden 419 bin 965 lira harcama yapılmış, sonrasında da aynı şekilde 2022... Ne zaman kapandı? 2023'ün sonunda bu işlemiyor diye yani bu iş sanırım -önümde rakamları yok- Cumhurbaşkanlığı kararıyla... Değerli arkadaşlarım, resmen bir masal on yıl sürdü, bizim vergilerimizden yönetim kurulu üyeleri faydalandı. Sudan'a gidildi, gelindi, gidildi, gelindi -kimse alınmasın burada eğer gidip gelenler varsa- ama ne arazi alındı ne mango üretildi ne pamuk ekildi ne bir şey oldu; olan 85 milyonun vergilerine oldu. O yüzden, lütfen, bu tür anlaşmalarda...

Az önce Sayın Namık Tan şunun için de söyledi: 1.000 sayfa, 1.500 sayfa derken önemli olan hem sayfanın çokluğu ama o sayfanın bir yerinde işte böyle yazıyor yani "Vergisiz 50 bin büyükbaş hayvan gelecek, 2 bin ton tereyağı gelecek, 2 bin ton üzüm gelecek." diyor. Bunların hepsi, aslında rakam gibi gördüğünüz şeyler, bizim kendi çiftçimizin her gün ürettiği ya da onun girdisiyle, çıktısıyla alakalı işler. O yüzden, belki bunların imzalanırken de detaylı müzakere edilmesi lazım ama Komisyonumuzda da -Sayın Tan'a katılıyorum- hem kendimizin sindirecek hem de burada tartışacak zamana sahip olmamız gerekiyor.

Son söz olarak da adı "Sudan" olur, adı başka bir ülke olur -hiçbirine karşı ön yargımız yok- sorunları olan ülkeler olabilir, yoksul olabilirler ama vergi verenlerin vergisinin harcanacağı herhangi bir anlaşmada, herhangi bir uygulamada bizim kılı kırk yarmamız gerekir, herkesten önce bizlerin, Gazi Meclisin üyelerinin yapması gerekir; hatırlatmak istedim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, izninizle Ticaret Bakanlığı Genel Müdürümüz...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE - Sayın Başkanım, çok kısa olarak bilgi arz etmek istiyorum.

Bizim Sudan özelinde verdiğimiz tavizler, tarım tavizlerinde, özellikle hayvancılık ürünleri, hayvanlar konusunda verilen tavizler, aslında son üç yıla baktığımızda, hiçbir ithalatımız olmayan ürünler. Dolayısıyla ithalatımız olan ürünler arasında susam başta olmak üzere, hayvansal ürün olarak sadece deriler var; onun dışında, pamuk ipliği belli bir ölçüde ve pamuk var; bir de sizin de gayet malumunuz olduğu üzere altın ithalatı söz konusuydu.

Biz bu müzakereleri yaparken tabii ki ülkenin kendi içinde bulunduğu kapasitesini de dikkate alıyoruz ve Sudan için tarım ürünleri dışında böyle bir anlaşmayı yapmayı cazip kılacak başka hiçbir husus da yer almıyor. Dolayısıyla tarım ürünlerinde belli bir miktarda pazar açılımı ama tam bir liberalizasyon, tam bir tarifeli emülasyonu değil, sadece kotalar çerçevesinde, kota tanıyarak bir pazar açılımı sağlanmasını öneriyoruz, öngörüyoruz ve o şekilde sonuçlandırıyoruz.

Şöyle baktığımızda, susam tohumu konusunda dünyadan ithalatımızın yaklaşık yüzde 24’ü, 17.04’teki diğer şekercilik mamullerinde dünyadan ithalatımızın yaklaşık yüzde 9’u, bazı sert kabuklu meyvelerde dünyadan yaptığımız ithalatın yüzde 22’si Sudan’dan geliyor ama bunların her birinde aslında, bir bakıma cüzi sayılacak -500 ton gibi- zaten pazara girdikleri ürünlerde, pazarda kontrol edebileceğimiz, rekabeti bozmayacak, tarım ürünleri üretimimizi bozmayacağını düşündüğümüz, diğer serbest ticaret anlaşmalarında da verdiğimiz kotaları da dikkate alarak verdiğimiz bazı kotalarımız var, onları arz etmek istedim.

Bunların dışında, hurma ve kahvede, Arap zamlarında verdiğimiz kotalarımız var ama bunlar zaten Türkiye’de üretilmeyen ürünler çerçevesinde sağlanmıştı.

Son olarak da şunu arz etmek isterim: Sanayi ürünlerinde Sudan, satır bazında bizden, Türkiye’den ithalatın yüzde 93’ünü full liberalizasyonda açmış durumda, tarım ürünlerinde de bizden ithalatını, dokuz yılın sonunda taviz indirimleri tamamlandığında yüzde 90’ını açmış olacak. Bizim için bu rakamlar biraz daha düşük kalıyor bütün bu kotalara rağmen. Hemen kısaca arz etmek istiyorum: 2018 ve 2023 yılları ortalama ithalatımızın yaklaşık yüzde 39’unu biz tarife tarım ürünleri konusunda dışarıda bıraktık. Sudan’dan yaptığımız ithalatın yüzde 39’u bu anlaşma dışındadır.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Ben de gene birkaç şey ekleyebilirim buna, biraz bilgim olduğu hasebiyle bunu ifade ediyorum.

Aslında, eleştirelim ama eleştirirken bence bu tür yapılan anlaşmaların, görüşmelerin de hakkını vermek lazım; şu anlamda hakkını vermek lazım: Bu bir günde yapılan bir anlaşma asla olmuyor yani iki taraf bir araya geliyor “Hadi, şu anlaşmayı yapalım.” olayı yok; kılı kırk yararak, tüm ilgili bakanlıklarımız, ilgili bürokratlarımız, ilgili bakanlarımız defalarca bunu müzakere ederek, görüşerek, tüm sektörlerle olan etkisi de düşünülerek, Türkiye’ye olan toplam faydaya da bakılarak bu anlaşmalar imzalanıyor.

Biraz önce ifade ettim Sudan özelinde, diğer ülkeler için de bu anlamlıdır. Belirli yani ilişkilerin sürdürülebilir kılınmasıyla alakalı anlaşmalar önemli, özellikle petrol, altın ve tarım ürünleri bazında Türkiye'nin bundan elde edeceği çok ciddi faydaların olduğu bir anlaşma paketi aslında bu ve ticaret anlaşması da dâhil buna.

Bu 1 milyon dönüm de değil, 1 milyon hektarlık bir anlaşmadan bahsediyorduk yani 10 milyon dönüm; bu, sadece Sudan'la da değil, farklı ülkelerle de aslında bir pilot çalışma da çıkabilir şeklinde idi. Tabii ki Sudan'daki iç karışıklıkları bir forsmajör olarak düşünürsek o bizim kontrolümüzde olan bir şey değil ama bu anlaşmaların hâlâ geçerliliği son derece önemli. Bunlar yapıldı ama hemen “Ya, nerede bu toprak?” dediğimizde; ya, bu tür anlaşmalarda, bugün yapıp da bir gün sonra, yarın sonuç beklediğimizde bu tür anlaşmalarda sona varmak mümkün değil. Biz Türkiye olarak özellikle dışarıda, sadece içeride değil, dışarıda da tarım arazilerinin elde edilmesi ve tarım ürünlerine yatırım yapılmasını arzu etmiştik; ben hâlâ da bu görüşün doğru olduğunu düşünenlerdenim şahıs olarak. Burada öncelikli olarak bir alan tahsis edildi. Tarım Bakanlığı ilgili çalışmaları yaptıktan sonra bu alanın yeteri kadar verimli olmadığıyla alakalı bir görüş bildirdi bize; gerek su, yer altı kaynaklarıyla alakalı gerekse toprağın kalitesiyle ilgili. Tabii, bunların görüşmesi belki bir yıllık bir süre, belki bir yılı da aşan bir sürede gerçekleşti, yoksa hemen başlayacak bir süreçti. Sonrasında, kaliteli bir arazinin verilmesiyle alakalı bunlar tekrar görüşüldüğünde, bu defa, ikinci görüşmede, Sudan'ın en kaliteli, en verimli yerlerinin olduğu yerden 100 bin hektar yani 1 milyon dönümlük bir arazinin tahsisıyla ilgili doğrudan o zamanki Cumhurbaşkanının -“o zamanki” dediğim yani şu andaki de dâhil- talimatlarıyla “Bu işe hemen başlayacağız, eğer mümkün olursa da devam edeceğiz yani bu bile bir pilot çalışma olabilir. O 100 binin de daha az bir bölümünde yine pilot başlayalım ve aşama aşama gidelim.” şeklinde... Ama iç karışıklıklarla birlikte... Tabii, orada böyle bir çalışmayla sadece devletin şeyiyle değil, aslında özel sektörle birlikte Türkiye'deki tüm çiftçilerimizin, tüm iş dünyamızın da katılımıyla yapılacak farklı bir proje oluşsun arzu etmiştik ama Bakanlığımızın ve devletin koordinasyonunda çünkü güvenlikle ilgili bir üst şemsiye talebi var idi. Dolayısıyla bu tür şeyleri bence böyle hani kestirip atmamak, sadece siyasi yaklaşmamak, buralara siyasetüstü yaklaşmak ve bir fırsat varsa da bu fırsatı değerlendirmeye ilgili, ilgili bakanlıklarımızı ve bürokratlarımızı ve hatta bakanlarımızı Meclis olarak da cesaretlendirmek durumundayız diye düşünüyorum; aksi takdirde “Yani ben iyi bir şey yapmaya çalışacağım ama iki gün sonra sonuç alamazsam zaten eleştirileceğim kamuoyunda da.” deyip motivasyonu düşürmemekte fayda var diye düşünüyorum.

Bunları ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

Bununla ilgili başka görüşü olan arkadaşlarımız, düşüncesi olan arkadaşlarımız veya sorusu olan arkadaşlarımız varsa buyursunlar lütfen.

Evet, soru yok.

Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerimiz yok.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında, önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1611) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı'nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/10) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 13'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/10) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif, 19/6/2023 tarihinde yenilenmiş ve aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) dünyanın farklı bölgelerindeki zor durumdaki çocukların eğitimine, korunmasına, sağlık ve sosyal alanlardaki ihtiyaçlarına odaklanıyor, çeşitli yardım projeleri yürütüyor. Biz BM kuruluşları arasında yer alan UNICEF'le birlikte 1951 yılından beri çalışmalar yürütüyoruz ve belli bir düzenleme var ama geldiğimiz dönemde bu düzenlemeyi, iş birliğini derinleştirmemiz gerekiyor.

Geçtiğimiz yıl 6 Şubatta meydana gelen ve ülkemizi derinden sarsan depremler UNICEF gibi uluslararası kuruluşların ülkemizdeki mevcudiyetlerinin, uzun vadeli projelerin ötesinde, afet ve acil durum hâllerinde de hayati önem taşıdığını bir kez daha göstermiştir. UNICEF, bunun yanı sıra, ülkemizle iş birliğini daha da geliştirmeyi, özellikle lojistik anlamda yakın bölgelere yönelik faaliyetlerine ülkemiz üzerinden ağırlık vermeyi hedefliyor; bu, bir nevi bizim de merkezî konumumuzu güçlendiren bir yaklaşım. Bu anlamda yetersiz kalan 1951 Anlaşması yerine bu yeni öneriyi getiriyoruz, yeni anlaşmayı getiriyoruz ve bölgemizdeki krizlere hızlı ve etkin şekilde müdahale edilebilmesini teminen üzerinde mutabık kalınan şehirlerimizde UNICEF ofisleri açılacak bu anlaşmayla. Anlaşmanın ilgili maddeleri ülkemizin uluslararası yükümlülükleriyle uyumlu şekilde kaleme alındı.

Yüce Meclisimizden anlaşmanın onaylanması konusundaki desteklerini bekliyoruz, derin saygıyla onayınıza sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sorusu olan, görüşü olan var mı?

Buyurun Sayın Cupolo.

**(2/10) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir*

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – 2016 darbe girişimi sonrasında sınır bölgelerinde faaliyet yürüten birçok STK'nın, özellikle uluslararası alanda çalışan STK'lerin ya çalışma izinleri iptal edilmişti ya da bunları yenilemeleri zorlaştırılmış, bir nevi ülkeden ayrılmaya teşvik edilmişlerdi. BM de biliyorsunuz, STK'ler aracılığıyla da çalışır, bazen bir projeyi taşere eder, başka yerlere verir; mesela, ASAM'la çalışır, Save the Children gibi, değil mi? BM'nin, UNICEF'in bu ofisleri açarken böyle bir ihtiyacı duyacağını gözeterek sözleşmelerini ya da buradaki çalışmalarını iptale teşvik edilen kurumların tekrar gelmesini teşvik edecek şekilde de bunu destekleyici bir düzenleme de düşünüyor musunuz?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Vekilim, ben 1991'de Irak'tan ülkemize sığınan 465 bin Iraklının bulunduğu kamplarda görev yapmıştım. Bu STK'lerin tabii ki bir kısmı çok büyük bir özveriyle geliyor, bir kısmı ise başka amaçlarla geliyor. Bu başka amaçlarla gelenlerin tabii ki devlet olarak önünü alıyoruz. UNICEF, üyesi olduğumuz BM'nin bir kurumu ve BM'nin bu yapacağı çalışmalarda da tabii ki hiçbir şekilde, ülkemiz aleyhinde başka türlü faaliyetler gösteren STK'lere izin vermemiz söz konusu değil. STK izinleri, tabii, İçişleri Bakanlığımızın gündeminde ve bu izni alarak BM'de çalışıyor yani herhangi bir STK geliyor gidiyor, onlar seçiyor gibi değil; ayrılan ya da bu konuda belli bir şeye giren STK'ler, belli bir şekilde faaliyetleri yasaklanan STK'ler tabi ki İçişleri Bakanlığımızın yetkisine maruz.

Bir de STK'lerin içinde iki ayırım da var, personellerde de olabiliyor yani hani STK'yi değil de o personel farklı bir şekilde davranabiliyor. Biz bu açıdan tabii ki kanunlarımızın müsaade ettiği ve İçişleri Bakanlığımızın izin verdiği STK'lerle çalışmasına müsaade edeceğiz ama bu STK'lerin belli şartları yerine getirmesi lazım ve bu şartları yerine getirmeyen STK'ler ya da daha önce farklı faaliyetler içine girmiş STK veya STK mensuplarına da izin vermediğimiz için UNICEF zaten böyle bir çalışma ortamında olamayacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bu düzenlemenin ne kadar sınırlayıcı olduğunu şey yapmayacağım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, ben sabaha kadar devam ederim.

Başka görüşü olan, sorusu olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLARA YARDIM FONU ARASINDA EV SAHİBİ ÜLKE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 14 Eylül 2022 tarihinde New York'ta imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/10) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1991) () (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 14'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/1991) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 6/2/2024 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup 7/2/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Sayın Bozay, söz sizde.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Moldova, ilişkilerimizin gittikçe arttığı ve çeşitli kurumlarımızın yoğunlaştığı bir ülke, iş insanlarımız da gidiyorlar ve bu yüzden de bizim de oradaki diplomatik misyonlarımızın, konsolosluklarımızın görevlerinin sayısı artıyor, arttığında da Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti arasında diplomatik misyon ve konsolosluk mensuplarının bakmakla yükümlü oldukları kişilerin kazanç getirici bir işte çalışmaları hakkında bir anlaşma ya da bir ihtiyaç doğuyor, gelişen ilişkilerimizin sonucunda olan bir anlaşma taslağını sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bizim ihtiyaçlarımız çerçevesinde mi karşılıklı...

**(2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir*

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Karşılıklılık çerçevesinde... Bizim de bu sırada arttı. Moldova malumunuz, AB'ye üyelik statüsüne geçti, orada bize yakın gruplar var, bizim Gagavuzlar var ve orada gittikçe artan bir diplomatik konsüler ağıımız var. İlişkiler artınca da bu anlaşmalar rutin anlaşmalardır. İlişkilerimizin arttığı, mensuplarımızın arttığı yerlerde bu tür karşılıklı anlaşmaları yapıyoruz.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Kaç tane ülkede var böyle? Kaç ülkeyle var?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – 30 imzaladığımız ülke var, 22'si yürürlükte şu anda.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ben aslında Ceyda Hanım'ın sorduğu soruyu soracaktım, ben de Ceyda Hanım'la aynı şeyi merak ettim, şöyle: Bugün Moldova var, sonra galiba Estonya'da da aynı konu var; her ülkeyle yapıldığını düşünmüştüm ben de ama sadece 30 tanesiyle var. Doğru anlıyorsam iki tarafın birbirindeki diplomatının, konsolosluk yetkililerinin, çalışanlarının bakmakla yükümlüleri yani eşi, çocukları çalışma... Sadece 30 ülkeye tanınmış olması garip geldi bana. Normalde yani ne bileyim, dünyanın neresinde oluyorsa, eğer eşiniz çalışacaksa onun anlaşması evrenseldir diye düşünmüştüm; bunlar için özel anlaşma yapılıyor olması şaşırttı. Hani, benim bilmediğim, aklımın ermediği bir şey var mı acaba? Yani 30 ülkeyle varsa dünyadaki 100 küsur ülkedeki bizim çalışan şoförümüzün eşi ya da oğlu çalışmak istediğinde çalışmıyor demektir, doğru anlıyorsam eğer ben mantığı.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Burada, tabii, Sayın Vekilim, mütekabiliyet yürütüyoruz; 18 ülkeyle de görüşmemiz var, bugün hatta belki Romanya'yla da görüşmelerde çıkacak, imzalanacak yani toplamda 48 oluyor. 48 ülke, ülke şartlarına ve mütekabiliyete göre... Çünkü biz her seferinde o mütekabiliyeti verene göre yapıyoruz. Genelde de mücavir bölgelerde oluyor bu. Moldova'da ve de böyle ilişkilerimizin geliştiği... Mesela, Estonya'da yüz yıldır ilişkilerimiz olan bir ülke ve o yüzden belli bir aşamada biz ahdî düzenlemeleri, çifte vergilendirme, karşılıklı yatırımların tanınması gibi anlaşmaları bitirdikten sonra eksik kalan anlaşmalara bakıyoruz ve diğer ülkeler de mütekabiliyet esasında bize bu imkânı tanıyorlarsa yapıyoruz. Moldova'yla görüşmemizde de bu imkân tanındığı için biz de karşılıklı olarak bunu yapma yoluna gittik. Anlaşmaların her zaman avantajına, dezavantajına bakarak gidiyoruz ama bu, rutin bir anlaşma; 48 olduğunda belli bir aşamaya da gelmiş olacak, 18'yle de görüşmeleri yürütüyoruz şu anda.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, izninizle...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Yani hepsinde böyle sabit, kalıp anlaşma mı bu, yoksa ülke spesifik mi? İşte, hangi alanlarda çalışabilir bu bakmakla yükümlü oldukları kişiler, hangi alanlarda çalışamaz, kısıtlama var mı yok mu yani ülke spesifik mi anlaşmalar, yoksa basmakalıp, bildiğimiz gibi hepsinde aynısına mı imza atılıyor?

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Yani o gelirin bir meblağı var mı?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Yani herhangi bir kısıtlama bazı ülkelerde oluyor mu olmuyor mu? Onu soruyorum. Neden? Çünkü bir önceki seferde biz buna şerh düşmüştük, aynı şekilde şerh düşüp düşmeyeceğimizi belirleyebilmek için.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Siz cevap vermeden Sayın Aydın'ın da bir sorusu var, alalım, devam edelim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Ben de ufak bir endişemi ifade etmek istiyorum.

Şimdi, madde içerisinde kavramlara yoğunlaştım “Diplomatik misyon ve konsolosluk mensuplarının bakmakla yükümlü oldukları kişilerin kazanç getirici bir işte çalışmaları hakkında...” Şimdi, tabii, biraz şeytanın avukatlığını yapmakta fayda var. Bunu reel, düz, esas kabul ederek düşündüğümüzde gayet makul, mantıklı hepimiz için gördüğüm kadarıyla ama ben diyorum ki acaba burada bir kontrol mekanizması olacak mı? Burada önleyici, sınırlayıcı, hangi iş yapılacaksa ona bir sınırlama, ona bir kontrol gelişecek mi, yoksa -Allah korusun- bu, ileride misyon görevi almanın bir nedeni de olmaya dönüşürse o çok sıkıntılı bir iş olur. Ben o konuda endişelerimi ifade etmiş olayım, kayıtlara geçsin sadece.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Ben Protokol Genel Müdürlüme söz vereceğim ama zaten bakmakla yükümlü olanların belli bir kontrol mekanizmasından geçerek bizim özel iznimizle... Yani herkes gidip, başvurup işe başlayamıyor. Sayın Genel Müdürlüğümüz kuralları anlatsın uygun görürseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; öncelikle, anlaşmayı zaten birçok ülkeyle yürütüyoruz, çoğu ülkelere teklif ediyoruz. Buradaki esas nokta, aslında, insani. Diplomasi mesleğinin gelişmesiyle birlikte...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, insani tarafta sorun yok arkadaşlar, onu anladık, buradaki soru başka bir şey. Bunun istismar edilmesi durumunu nasıl önlüyorsunuz, nasıl önleyeceksiniz?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU – Zaten anlaşma metninde bazı noktalar var, orada da belirtildiği gibi, karşı taraf böyle bir anlaşma imzalandıktan sonra bir notayla kişiyi bildiriyor; daha sonra, çalışacağı, çalışmak istediği noktayı bildiriyor, dolayısıyla yine Dışişleri Bakanlığının bir onayından geçiyor. Eğer yabancıların çalışması yasaklıysa veya tarafımızdan uygun görülmeyen bir nokta varsa bu da karşı tarafa bildiriliyor. Bu tip denge ve kontrol noktaları bulunuyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani bu anlaşmaya göre giden, gönderilen her görevlinin veya oradan gelen her görevlinin birinci derece yakınları çalışmıyor o zaman, yine bir izin süreci mi var?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU – Süreç şu şekilde: Bildirimle başlıyor. O sırada zaten bu kişi bunu hak ediyor mu, bu anlaşma kapsamında mı, aynı zamanda da çalışacağı iş nedir, bizim çalışma kanunlarımıza göre sıkıntılı bir durum var mı diye bakılıyor.

Sayın Başkanım, burada bu anlaşmanın esas noktası, diplomatlar yurt dışına gittiği zaman belli bir diplomatik bağışıklık ve ayrıcalıklara sahip oluyorlar aileleriyle birlikte fakat çalışmak isterlerse bu durumda bu diplomatik ayrıcalık ve bağışıklıklardan feragat ettikleri kabul ediliyor, dolayısıyla ciddi bir ikileme karşı karşıya kalıyorlar, ya çalışacaklar ya da bu bağışıklıklardan feragat edecekler. Dolayısıyla eğer bu anlaşma olursa bu durumda da sadece feragat yaptığı işle ilgili oluyor, diğer diplomatik bağışıklık ve ayrıcalıklarını koruyor, sadece yaptığı işle ilgili unsurlardan dolayı bağışık olmuyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Aydın, sizin bir öneriniz var mı endişenizle ilgili?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Tabii “sütten ağzı yanma” deyimine matuf bir şekilde ben endişe duyuyorum. Çünkü hakikaten bizim misyonumuz, konsolosluk mensuplarımız yani her ne kadar asparagas haberler de olsa bazen bu tür yetkiler, makamlar kullanılarak kısmi bir kazanç edinme şeklinde -bu, maddi olabilir, pozisyonel olabilir, önemli değil- Allah korusun, bir gelenek hâline gelirse

bu, bizim 250 kûsur... Dünyada en fazla temsili olan ilk 4'te bir ülkeyiz. Şimdi, burada bir cazibe merkezi oluşturmaya vesile olması beni ürkütüyor, açık konuşayım çünkü bu görevler aynı zamanda biraz da "dedication" isteyen, biraz da böyle "Bak, bunun zorlukları var..." Şimdi, Allah korusun, bu zorluklara matuf bir misyon "A, şu imkânları da varmış."a dönüşürse ülkemizin uluslararası saygınlığı noktasında beni birazcık şey yapıyor bu. Buna "evham" diyebilirsiniz yani özür dileyerek söylüyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Şahin.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sanırım buradaki sözleşme daha önceki dönemde de geldi karşımıza çünkü biz bunu -27'nci Dönemden kalma- o zaman da oldukça Komisyonumuzda ele almış, değerlendirmiştik ve benzer kaygılarımızı da açıkçası dile getirmiştik. Şimdi, diplomasinin, Dışişlerinin diğer bakanlıklardan ayrılan çok önemli bir yanı ve yönü var, ülkenin itibarını temsil etme konusu. Şimdi, biz, açıkçası, oradaki diplomatlarımıza ve yakınlarına veya diğer ülkelerin kendi ülkemizdeki diplomatlarının yakınlarına bir ticari alan açarak aslında bu itibarı biraz sorgulanır hâle getiriyoruz; şu an burada da biraz onu sorguluyoruz açıkçası. Bir de işin içerisinde, doğacak olan, işlenecek olan birtakım uygunsuzluklarda, hukuksuzluklarda hangi hukuk kuralları devreye girecek, ülkelerin birbirleriyle karşılıklı diplomatik krizine de ilerleyen süreçte evrilebilecek bir moda dönüşebilir. Yani ben, o kadim diplomatik altyapımızın, derinliğimizin böyle ticari şeylerle gölgelenmesini açıkçası çok doğru bulmuyorum. Türkiye'nin itibarı, diplomasimizin itibarı... Yani Türkiye, bir Afrika ülkesi veya bir Orta Doğu ülkesi değil, bir Asya ülkesi değil; bizim iki bin üç yüz yıllık bir devlet geleneğimiz var, itibarımızı çoğu kere özellikle diplomaside, dış politikada, uluslararası ilişkilerde son derece önemsiyoruz, önceliyoruz. Bu, siyasetten daha çok diplomatlarımızı, Dışişleri Bakanlığımızı sorgulanır hâle getirir, itibarsızlaştırır diye düşünüyorum. Açıkçası, bunun üzerinde daha önce de düşünmüştük, yine düşünülmesi gerektiğini söylemek istiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Yani şöyle bir yola da başvurabiliriz arzu ederseniz: Bu ilk anlaşma ne zaman yapılmıştı bununla ilgili? "38" mi dediniz, "48" mi demiştiniz? Emsal teşkil eden kaç anlaşma var dediniz?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU – 30 tane.

BAŞKAN FUAT OKTAY – 30 tane. İlk ne zaman yapılmıştı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU - 1998'den itibaren biz izin vermeye başladık diplomat eşlerinin çalışmasına. Dolayısıyla bunun şekillenmesi de 2000'li yılların başı olması lazım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, şöyle yapalım isterseniz: Siz 98'den beri bu uygulamalarla ilgili bir sonraki Komisyon toplantımıza kadar bir çalışma yapın. İstismar edilen herhangi bir konu var mı bu çerçevede? Şayet varsa bu istismarların önlenmesiyle ilgili bu anlaşmada tadilat yapılabilir mi? Yapılacaksa da o çerçevedeki önerilerinizle birlikte bunu oylamayı bir sonraki toplantıya bırakalım isterseniz. Farkında olmadığımız belki bir şey varsa... Yani dolayısıyla bunu sorguladığımız zaman....

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Hangi sektörler Başkanım, bir de o...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, tabii, siz ona bir bütün olarak bakarsınız. Bakıldı, buna rağmen hiçbir istismar da görülmedi dolayısıyla herkesin gönlü de hepimizin gönlü de rahat etmiş olur. Bir sonraki şeyde de denilir ki: “Evet, 2024’te de bu sorgulandı, hepimiz de değerlendirdik, geçmiş tecrübelerle binaen bir sorun yok, devam ediyoruz.” Varsa da tadilatıyla birlikte devam eder. Böyle yapalım isterseniz bunu...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Müsaadenizle Sayın Başkanım, bir iki ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, buyurun, lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Tabii ki böyle herkesin her istediği işi yapması gibi bir şey söz konusu değil. Şöyle bir durum var: Malumunuz dışarıya büyükelçilerimizi yolluyoruz, başkonsoloslarımızı gönderiyoruz; dışarıya yolladığımız büyükelçilerimiz, başkonsoloslarımız devletin itibarını en iyi biçimde temsil eden kişiler. Böyle bir başvuru olduğunda misyon şefinin o ülkenin şartlarına bakarak ona göre bize izin için başvurması gerekiyor. Maaşına ve diğer özelliklere de bakıyoruz. Aynı hanede olduğu için astronomik rakamlarda bir iş verilmesine zaten misyon şefi müsaade etmiyor. Misyon şefi inceledikten sonra -bir önceki anlaşmayla bağlantılandırırım- genelde de eşler uluslararası kuruluşlarda, UNICEF’te, işte gittikleri yerde, oradaki BM kuruluşlarında çalışıyorlar. Ondan sonra o bizim Bakanlığımıza geliyor ve Bakanlıkta biz bir kez daha süzgeçten geçiriyoruz izin verip vermeme konusunda. Yani tutup birisi otomatik bir şekilde işe başvurup alınmıyor. Artı, bu şeyin çıkmasının sebebi de gittiğinizde... Otuz altı yıldır ben meslekte görüyorum, ben de çeşitli izinleri verdim. Sayın Başkanımızın dediği gibi ona da bakarız herhangi bir şey oldu mu, onu da sizlere sunarız.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu ikinci bir güvence olur. Hem yürütme anlamında hem Meclis anlamında.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Genelde ailenin, işte çalışanın aynı evde hanede olması gerekiyor. O açıdan da hani böyle herhangi birisinin akrabasını da getirip çalıştırtamıyor.

Ezcümle, misyon şefi izni şart oradaki koşullara göre, misyon şefinin izninin de bizim Bakanlıkça onaylanması şartı var Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dolayısıyla bu çerçevede...

Buyurun Sayın Canbey.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sayın Bakanım, bir büyükelçi eşiyile birlikte yurt dışına gitti ve eş akademisyen. Genç yaşta yurt dışına gitti ve çalışmak istiyor. Bunun şartlarını bizim Bakanlığımız belirliyor; orada nasıl çalışacak, nasıl yapacak, bu işleri nasıl yönetecek, Bakanlığımız belirliyor.

Yine, aynı şekilde karşı taraftan bir ülkeden birileri geldiği zaman da benzer süreci yine bizim Bakanlığımız götürüyor. Doğru mu?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Vekilim, bu anlaşma onu belirliyor.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tamam.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – İlk önce misyon şefi bakıyor. O akademi iyi bir şey mi, acaba bu yaptığı iş ya da başvurduğu iş akademik çalışma görevleriyle uyumlu mu?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani bu akademisyenin çalışmasıyla alakalı burada Bakanlığımız inisiyatif kullanıp bu anlaşmayla o kişinin çalışması sağlanıyor. Aslında hayatını iş hayatıyla geçirmiş, belli bir birikim sağlamış, belli bir noktaya gelmiş insanların çalışıyor olmasında bence bir sakınca yok. Burada önemli olan, az önce hem Ali Bey'in hem Kamil Bey'in söylediği etik bir kaygı var. Bu etik kaygının doğru bir şekilde yönetilmesi ve doğru bir şekilde değerlendirilmesi gibi duruyor.

Yani şahsi fikrimi söyleyecek olursam, bence çalışmasında bir sakınca olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet. teşekkür ediyorum.

V.- KARARLAR

1.- Görüşülmekte olan (2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin oylamanın izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dolayısıyla bunun daha sağlıklı bir şekilde çalışılması ve oylamanın bir sonraki toplantıda, Komisyon toplantımızda da ele alınmasıyla alakalı bir önerge teklifinde bulunmak istiyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin oylamanın izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Komisyon Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

15- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1992) () (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 15'inci sırasında yine İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1992) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

V.- KARARLAR (Devam)

2.- Görüşülmekte olan (2/1991) ve (2/1992) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesine ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yine, aynı konu aslında bu da. Bunu da yine aynı gerekçeyle ve aynı şekilde bir sonraki toplantıda gündeme tekrar almak üzere yine bir önceki önergenin ekine koymak istiyoruz Estonya ve Moldova olarak.

Önergeyi bir kez daha okutuyorum:

**(2/1992) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1991) ve (2/1992) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Komisyon Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

16- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646) () (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin son sırasında, 16'ıncı maddesinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1646) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'inci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup ve 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Başkanım, muhterem vekillerimiz; biliyorsunuz Katar'la ilişkilerimiz her alanda ilerliyor. Bu ilerlemenin sonucunda da bu dostluk bağları, ticaret ve bu ilerlemelerin getirdiği karşılıklı birçok ilişki yumağı var. Bu ilişkiler ilerlediğinde bir adli yardımlaşma konusu daha da yoğunlaşıyor. Bizim bu adli yardımlaşma konusundaki ana yaklaşımımız, bu yoğun ekonomik ve beşerî etkileşim konsolosluk alanındaki iş birliğinin önemini de artırdığı için ülkemiz ve Katar Devleti arasında böyle bir anlaşmayla, suçluların iadesi, hükümlü nakli ve cezai yargılamanın devri gibi hukuki süreçlerin uluslararası anlaşmalara mütakabiliyetten bir yasal çerçeveye oturtulmasını istiyoruz. Anlaşmanın ülkemizde onay sürecinin tamamlanmasıyla birlikte bahse konu işlemlerin gerçekleştirilmesi için bir hukuki zemin oluşacak. Bu anlayışla yüce Meclisimizin onayına saygıyla sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili görüşü olan, sorusu olan arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu konuda daha önce de bildirmiştik bunu, acaba sonrasında önlem alındı mı bilmiyoruz. Anlaşmanın imza sayfasında imza sahiplerinin isimleri yok, şerhimizde vardı daha önce ve bu konu yani imzaların üzerinde bulunmaması meselesi ilginç bir şekilde Katar'la imzalanan anlaşmalarda karşımıza çıkıyor. Yani geçmişteki şeylere baktığınızda bu konuda bir hani ne diyelim “ilginç tesadüf” * (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

diyelim yani arkasında bir şey aramaya gerek yok bence ama. Yani biz bunu daha önceki görüşmemizde gündeme getirdikten sonra -ve şerh de düştük, tutanaklarda da var- Dışişleri Bakanlığı ya da anlaşma yapan bakanlıklar bu konulara acaba dikkat ediyorlar mı yani bir isim yazma gereği duyuyorlar mı imzanın kime ait olduğuna ileride birisi bakarsa hani Komisyonda ya da bir yerde “Ya kim imzalamış bunu, ne iyi bir şey yapmış.” ya da “Niye böyle eksik yapmış?” derse diye? O anlamda belki bir kere daha kayda düşmekte fayda var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, değerli vekillerim; bu anlaşmada hakikaten imzaların altında isim yok dediğiniz gibi, inceledik ama onaylanmış Katar Devleti tarafından. Bir de tabii aradan da vakit geçtiği için böyle bir sıkıntımız var. Burada biraz sayın vekillerimizin, Sayın Başkanım, sizlerin de hoşgörüsüne sığınarak aslında bu isimlerin belli olduğunu, o dönemdeki Sayın Adalet Bakanımız tarafından ve Katar Devlet Başsavcısı tarafından imzalandığının bilindiğini, imzaların onlara ait olduğunu ve bu konuda zaten anlaşmaya yetki verilen kişinin o dönemki Adalet Bakanımız olduğunu vurgulamak istiyorum.

Sözü bir de Sayın Adalet Bakanlığımız temsilcisine bırakıyorum.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA DÜNDAR - Sayın Başkanım, kıymetli üyelerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımızın da ifade ettikleri üzere 2017 yılında yapılan bu anlaşma 2018 yılında Katar tarafından onaylanmak suretiyle yürürlüğe konulmuş, bizde de süreç devam ediyor. Muhtemelen bir unutmama eseri... 2017 yılından sonraki bütün anlaşmalarımızda biz sayın bakanlarımızın ya da imzacı tarafın isimlerini karşılıklı teati ediyoruz, hem yabancı dildeki hem Türkçedeki metinler altında isimleri yer alıyor. Buradaki yetki belgesinde imzacı bakanımızın ismi yer aldığı için isim unutulmuş, bundan sonraki süreçte ise herhangi bir unutmama olmayacaktır.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani ben şunu doğru mu anlıyorum: Bu anlaşmada aslında imzalar var ama bize gelen nüshasında mı imza yok?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – İsmi yok, imzalayanın ismi yok. İmza var, isim yok. Yani mesela Fuat Oktay Bey’in imzası var ama ismi yok, kim olduğu...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Basımında mı bir hata var?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu matbuat hatası mı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ KAAAN ESENER – Efendim -kusura bakmayın, tekrar söz alıyorum- bu da biraz çok gurur duymadığımız bir konu, ne yazık ki tatsızlık olmuş. Bazen böyle unutmalar olabiliyor, bunu belki Katar tarafı onaylamamış olsaydı değiştirmek mümkün olabilirdi ama Katar tarafı da onayladığı için böyle garip bir durum ortaya çıkmış durumda. Hâlbuki ne imza yetkisi alınması konusunda ne de imzanın gerçekliği konusunda hiçbir sorun yok, sadece bu bir bürokratik hata ve -tabii, Bakanlığımızca da dikkat edilmesi gerekirdi, karşı tarafta da dikkat edilmesi gerekirdi- schven gözden kaçmış. Yani hiçbir vekilimizin aklına “Acaba burada hatalı bir imza, gereksiz bir imza, yetkisiz bir imza var mı?” diye bir şey gelmesin.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ya arkadaşlar, bu öyle bir şey değil aslında, kimse de öyle bir şey söylemiyor ama bunun bu şekilde buradan geçmesi de şık değil.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ
KAAN ESENER – Haklısınız.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani ben teşekkür ediyorum hata olarak onu kabul ettiğiniz için de ama o hatayla buraya gelmesi ve bunun da Komisyonumuza bu şekilde gelmesi ve buradan da Genel Kurula bu şekilde geçmesi doğru değil.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ
KAAN ESENER – Evet.

Efendim, eğer bir ek açıklama yapabilirsem... Ben Bakanlıkta Uluslararası Hukuk ve Anlaşmalar Genel Müdürüyüm. Biz şimdi aşağı yukarı bir yıldır bu tür anlaşmalarda şöyle bir adım atmaya çalışıyoruz: Anlaşmaların imzası aşamasında, imzalanırken bizzat -çünkü bizden mutlaka bir görüş isteniyor, inceleme yapıyoruz bütün gerekli şartların sağlanması için- imza atılacak seremonide biz de olabilirsek bunu mutlaka gerekli... Çünkü efendim, son anda üst düzey ziyaretlerde bu imzalar atılıyor genelde ve dolayısıyla, o sırada bazen gözden kaçabiliyor. Hâlbuki orada, heyette yer alacak bir hukukçu tabii bunu daha farklı bir gözle kontrol edebilir ama bu, tabii bizim iç sorununuz, sizi bununla sıkmak istemiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, teknik olarak düzeltilemiyor mu bu yazım?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ
KAAN ESENER – Efendim, biraz önce arz ettiğim gibi, biz üstüne şu an...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, yok. Yani orada isim konulamıyor mu, diğer taraf da aynı şekilde imzaladığı için mi herhangi bir ilave şey yapamıyorsunuz?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ
KAAN ESENER – Onayladıkları için, onay sürecinden geçtiği için metin üzerinde değişiklik yapmamız mümkün değil ama şunu araştırabiliriz belki: Biz bir notayla...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bizim cephemizden hukuki bir gerekçe hani bu tekrara matuf olmasın diye... Meclis safahatında da belki aynı soruyla muhatap olacağız, belki bir başka şeyde de aynı şeyle muhatap olacağız. Bir hukuki gerekçe Bakanlığımızın hukuk işlerinden çıkan ek bir notla bir şey olamaz mı orijinal metnin içerisine dercedilmesine gerek duymadan?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ
KAAN ESENER – Bir bakalım efendim, inceleyelim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, o zaman bunu da oylamıyoruz.

Dolayısıyla, önergemize bu maddeyi de ekleyerek...

KAMİL AYDIN (Ezurum) – Utku Çakırözer, ikinci kez yaptı bunu.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, teşekkür ediyorum.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Şaka diyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dolayısıyla bu tür şeylerin belki tekrarlanmaması adına bence güzel bir uyarıydı, teşekkür ediyorum.

V.- KARARLAR (Devam)

3.- Görüşülmekte olan (2/1991), (2/1992) ve (2/1646) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesine ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben oylamanın ertelenmesiyle alakalı önergeyi tekrar okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığında

Görüşülmekte olan (2/1991), (2/1992) ve (2/1646) esas numaralı Kanun Tekliflerine ilişkin oylamaların izleyen toplantıda yapılmak üzere ertelenmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, bu şekliyle gündemimizde olan tüm maddelerin üzerinden geçmiş bulunuyoruz.

Üyelerimizden birinden bir soru vardı, toplantının sonunda açıklama istemiştik.

Sayın Bozay, buyurun lütfen.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Milli Savunma Bakanlığı yetkilimiz geldi efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- *Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in (2/1627) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması*

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; malumlarınız olduğu üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin temeli disiplin. Bu kapsamda disiplinsizlik teşkil eden her türlü eyleme karşı adli ve idari işlemler derhâl tesis edilmektedir. Bu olayla ilgili olarak da olaya karıştığı tespit edilenler derhâl adli makamlara tevcih edilmiştir, haklarında gerekli adli işlemler devam etmektedir; idari işlemler de ayrıca tesis edilmiştir Bakanlığımızca. Ancak malumlarınız olduğu üzere savcılıkta hazırlık soruşturması devam ediyor ve hazırlık soruşturması gizli şu an için. Dolayısıyla, olayın detayına ilişkin fazla bir açıklama yapamayacağım ancak sadece şunun bilinmesini isterim ki gerekli her türlü adli ve idari işlem tesis edilmektedir, adli makamların tespit edeceği yeni bulgulara göre de bu işlemler devam edecektir; arz ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

6.- *Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani burada, tabii, asıl sorun sadece şahıslarla ilgili değil. Tabii ki Silahlı Kuvvetlerimiz bünyesinde veya güvenlik güçlerimiz bünyesinde çok özveriyle çalışan ve sınırların güvenliğini sağlayan yoğun bir çalışma var ve biz bunun için orada nöbet tutan, işini sağlam yapan, sağlıklı yapan tüm güvenlik güçlerimize şükranlarımızı sunuyoruz, müteşekkirimiz. Ama tabii, böyle bir konu, evet, bireysel bir konu ama aynı zamanda da yapısal anlamda süreçte bir sorunun işareti midir? Ona ilişkin de herhangi bir çalışma var mıdır, yapılmakta mıdır bu tür şeylerin tamamen önlenbilmesiyle alakalı? Biraz endişe de bu yöndeydi.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bir saniye...

Sayın Çakırözer soruyu sorsun, sonrasında sizinle...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Aslında Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben de sizin görüşlerinizi hem destekleyici hem de devamı niteliğinde... En azından basına yansıyan bölüm bunun bireysel olmadığını, aslında -ben sizi de tenzih ediyorum; sizi ve kurumunuzu, tabii ki o şerefli üniformayı giyen ve bunu layıkıyla yerine getiren tüm Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarını- oradaki fiilî durum nedeniyle -yani Türkiye'ye gelmek isteyen insanlar ya da Türkiye üzerinden başka yerlere gitmek isteyen- bu her türlü istismara açık olabiliyor. Bence hem bu konuda -siz zaten söylediniz, teşekkür ederim, çok detay vermediniz ama- en ağır yaptırım uygulanması hem de yani bunun önlenmesine ilişkin neler yapılabilir... Yani mesela Meclise girerken evet, bizim de arabalarımız dokunulmaz ama belli kritik yerlerde bu nasıl yapılmalıdır yani bu dokunulmazlık böyle şey kullanılıyorsa ne yapmak gerekiyor orada?

Bir de birkaç üst rütbeli kişinin de bu soruşturmalar sürdüğü... Biraz daha rakam verebilir misiniz? Kaç vaka tespit edildi, kaç tanesi soruşturma aşamasında, kaç tanesi sonuçlandı? Cezalar, neler verildi? Çünkü bunları ne kadar kamuoyu duyarsa aslında o kadar caydırıcı da olabilir diye düşünüyorum. Bazen gizlemek, sanki bir sorun yokmuş gibi davranmak olayın yani istismarın sürmesine neden olabilir. O kaygıyla da söylüyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım hem sizin bu konuda yani Sayın Bakanlık yetkilimiz tarafından yanıt verilmesi konusundaki hassasiyetiniz ve titizliğiniz için hem de tabii ki Millî Savunma Bakanlığı temsilcimiz de teşekkür ediyorum bu konudaki bilgilendirmeleri için. Ama belki biraz daha detaylı bilgi verilmesi caydırıcılığın devreye girmesinde etkili olabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Tuğgeneral Esat Mahmut Yılmaz'ın, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in (2/1627) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki TSK'de görevli bir tuğgeneralle ilgili basında yer alan habere yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması (Devam)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; tekrardan açıklama fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bütün disiplinsizlik işlemlerinde adli, idari işlemler derhâl başlatılmakta. Bu idari işlemlerin bir sureti de... Tabii ki bizim bunu açıklamamız gerekir, idari tahkikat dediğimiz ayrıca bir mekanizmamız var. Bu idari tahkikat raporunun bir bölümü de benzer olayların önlenmesine yönelik alınabilecek tedbirlerdir, alınması gereken tedbirlerdir. Dolayısıyla bu konuyla ilgili olarak

adli makamlar adli soruşturmayı yürütüyor, idari makamlar idare olarak personelleri hakkında gerekli işlemleri... Tespit edilenler, adli makamlarımızdan ayrıca tespitler yapıldıkça onlar hakkında da gereği mutlaka yerine getirilecektir. Aynı zamanda da idari tahkikat heyetlerimiz -bunlar bizim kendi personelimiz- gidiyor, orada idari olarak bu olayın, bu disiplinsizliğin meydana gelmesine sebep teşkil edecek olayın sebeplerini ve bir daha tekerrürünü engellemek için alınabilecek tedbirleri de rapor hâline getiriyorlar. Dolayısıyla biz bu idari tahkikat raporunun sonuçlarına göre de sadece o sınır bölgesinde değil, tüm sınırlarımızda benzer olayın meydana gelmesini engelleyebilecek tedbirlere yönelik tedbirleri de derhâl alıyoruz. Çok sık... Bu konuda son derece hassasız yani o bilinsin. Bu kapsamda, malumunuz, tutuklandı bu 3 personel, tespit edilenler. Biz bunlardan sözleşmeli olanların sözleşmelerini derhâl feshettik; sözleşmeli olmayan personelleri de Yüksek Disiplin Kuruluna sevk ettik. Ancak malumlarınız, Yüksek Disiplin Kurulu -ki bu kişi tutukludur- işlemleri belirli usul işlemlerine tabi, savunma hakkı var. Dolayısıyla o belirli bir süre alıyor ancak onun da gereği yapılacak yani bu konuda hiçbir şüphe olmasın. Aynı zamanda idari olarak doğrudan bu olayın içinde olmasa bile diğer sorumlu olacak personelleri de biz tespit ediyoruz -yani dolaylı veya doğrudan sorumlu olanları- ve bunlar hakkında da her türlü işlemi, emin olun gereğini yerine getiriyoruz. Yani son derece hassasız bu konularda, sınırlarımız bizim namusumuz, her yerde bunu söylüyoruz. Buralarda meydana gelen disiplinsizlik nerede olursa olsun, sadece sınırlarımızda değil, son derece hassasız, elimizden gelen her türlü tedbiri de almaya çalışıyoruz.

Malumlarınız olduğu üzere kavramları da doğru yerine koymak yani bunu da belirtmek gerekir: Hukuk devleti herkesin hukuka riayet ettiği demek değil; hukuka aykırı işlem yapanlar hakkında gerekli yasal işlem yapılıyor mu, bunun cezasını alıyor mu? Cezasızlık kültürü var mı yok mu? Aynı, disiplin; disiplin konusunda son derece hassasız. Bu demek değildir ki kurumumuzda hiç kimse disiplinsizlik yapmıyor. Mutlaka çürük elmalar çıkıyor, çürük elmalar hakkında da derhâl, hiç vakit kaybetmeden gerekli işlemi... En hassas kurumuz bu konuda, bu konuda da iddialıyız.

Çok sağ olun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Kaç vaka olduğu konusunda bilgi verecek misiniz?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Sayın Milletvekilim, şu an için tespit edilen her vakaya işlem tesis ediliyor.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Kaç ama bu rakam?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hayır, anladığımız kadarıyla şu anda tespit edilen 3 kişilik bir rakam var, onun ötesindeki...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL ESAT MAHMUT YILMAZ – Münferit, evet, yani şu an için tespit edilen. Zaten savcılığımız bu soruşturmayı gizli yürütüyor ve gizlilik kararı aldı. Aslında basında da yer aldı ama gizlilik kararı olan bir soruşturma; onu da belirtmeme lütfen izin verin. Bu konuda savcılığın tespit ettiği herkes hakkında gerekli idari işlem tesis edildi, zaten onlar hakkında adli işlem de tesis edildi. Biz bunun dışında idari tahkikat raporuna dayanarak dolaylı olarak -doğrudan olmasa bile- ihmal olabilecek personel hakkında da gerekli işlemleri derhâl tesis ediyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

7.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Dışışleri Komisyonuna asli ve tali komisyon olarak havale edilen kanun tekliflerinin web sitesinde yayınlandığına ve katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Başka bir konumuz, gündemimizde başka bir şeyimiz yok ama sözü olan, gündeme getirmek istediğiniz başka bir konu yoksa gündemimizde yer alan tekliflere ilişkin görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin hazırlanacak raporlara muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şerhlerini en geç 24 Mayıs Cuma günü saat 15.00'e kadar Başkanlığa göndermelerini rica ediyorum.

Tabii, bugün gündeme gelen bir konu vardı yine zamanlamayla alakalı, ben bir kez daha tekrar ederek bitirmek istiyorum onu. Komisyonumuza, Dışışleri Komisyonuna asli ve tali komisyon olarak gönderilen, havale edilen kanunların tamamı, tekliflerin tamamı ilgili web sitesinde zaten yayınlanmaktadır. Dolayısıyla her bir üyemiz bunları incelemekten aslında sorumludur yani bakabilir demiyorum, sorumludur. Yani buraya her bir üyemizin bunları inceleyerek geliyor olmasını bekliyoruz. Biz buraya sizi davet ettiğimizde sadece sizin incelediğiniz kanunlardan belirli kısmını burada görüşmek üzere davet etmiş oluyoruz. Bunu bir kez daha hatırlatmak istedim.

Bugün gündemimiz biraz hafif oldu aslında, 20'den aşağı yapmıyorduk biliyorsunuz gündemimizde. Yunus Emre Bey'in teklifi üzerine 15'e indirdik bugün. Dört saat uzun değil tabii yani.

Ben tekrar emekleriniz için, sabırlarınız için her birinize yürekten teşekkür ediyorum.

Gündemimizde görüşülecek başka bir kanun teklifi bulunmamaktadır. Sizlerin de gündeme getirdiği başka bir ilave husus olmadığından Dışışleri Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi 8'inci Toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize, Bakan Yardımcımıza ve bakanlıklarımızın, ilgili kurumlarımızın çok değerli temsilcilerine çok teşekkür ediyorum.

İyi çalışmalar diliyorum, iyi günler diliyorum.

İyi akşamlar.

Kapanma Saati: 18.47

